

Informatieblad

Editorial

E.H. Benoît Wailliez

In de constitutie *Auctorum fidei* (1794) heeft paus Pius VI de jansenistische dwalingen van de Synode van Pistoie veroordeeld. Twee van de veroordeelde stellingen zijn tegenwoordig van een bijzonder belang voor ons.

“Na de consecratie is Christus werkelijk, wezenlijk en substantieel aanwezig onder de gedaanten; dan verdwijnt heel de substantie van het brood en de wijn, en blijven alleen de gedaanten.” [Deze stelling] verzuimt geheel melding te maken van de transsubstantiatie... Dit ondoordachte verzuim is heel verdacht (...) is fataal, het gaat in tegen de uiteenzetting van de katholieke waarheid die betrekking heeft op het dogma van de transsubstantiatie, en begunstigt de ketters” (DS 2629).

Laten we nu de definitie van de nieuwe mis vergelijken zoals die gegeven wordt in de *Institutio Generalis Romani* van 1969, en zien welke van de twee de meest katholieke is!

“De maaltijd des Heren of de mis is de gewijde vergadering of bijeenkomst van het volk verzameld in eenheid, onder het voorzitterschap van de priester, om de gedachtenis van de Heer te vieren” (nr. 7).

Al in 1965 gaf pater Bugnini de sleutel tot de interpretatie van de liturgische revolutie die aan de gang was: “De Kerk wordt geleid door de liefde voor de zielen en het verlangen om alles te doen om voor onze afgescheiden broeders de weg tot de vereniging te gemakkelijken, door iedere steen te verwijderen, die ook maar de schaduw van een risico tot aanstoot of misnoegen zou kunnen vormen” (*Osservatore Romano*, 19 maart 1965).

“De bedoeling van Paulus VI – verklaarde Jean Guilton op 19 december 1993 – (...) was de katholieke liturgie op zo’n manier te hervormen dat zij nagenoeg overeenstemde met de protestantse liturgie, met het protestantse avondmaal. (...) Ik herhaal dat Paulus VI

– door het concilie van Trente te negeren – alles gedaan heeft wat in zijn vermogen lag om de katholieke Mis meer in overeenstemming te brengen met het protestantse avondmaal. Met andere woorden: Paulus VI had een oecumenische bedoeling om te doen verdwijnen – of ten minste te corrigeren, te verzachten – wat er, in de traditionele zin, te katholiek is in de Mis, en de katholieke Mis meer in overeenstemming te brengen, ik herhaal het, met de calvinistische ‘mis’.”

“[De synode van Pistoie wenst in de liturgie] een grotere eenvoud van de riten, door haar op te dragen in de volkstaal en door haar hardop uit te spreken. [Deze stelling] is hachelijk, kwetsend voor de vrome oren, beledigend voor de Kerk, en bevordert de verwijten van de ketters over haar” (DS 2633).

Deze wens van de Jansenisten – veroordeeld door de Kerk – komt sprekend overeen met de beschrijving van de nieuwe mis, dierbaar aan het hart van de regerende paus. Deze spreekt geringschattend over de Mis van altijd als over de “vetus ordo” en streeft, als hij haar tolereert, naar wat [de priesters] “door de heilige mysteries te celebreren volgens de buitengewone vorm van de Romeinse ritus (...), in trouw aan de traditie van de levende Kerk, bijdragen aan een beter begrip en toepassing van het Tweede Vaticaans Concilie” (Brief van paus Franciscus aan de Petrusbroederschap bij gelegenheid van haar zilveren jubileum).

Wat ons betreft, trouw aan de lijn, uitgezet door onze vereerde stichter Mgr. Marcel Lefebvre, wij blijven vastbesloten gehecht aan de traditionele Mis die heiligen heeft gemaakt, en verwerpen vastberaden de nieuwe mis die ernstig gevaarlijk is voor het geloof. Dat wil dit nummer van ons tijdschrift uitleggen.

Brief aan Vrienden en Weldoeners nr. 81

Mgr Bernard Fellay

Beste Vrienden en Weldoeners

Aan het eind van dit jaar is het gepast om een blik te werpen op de voornaamste gebeurtenissen in de Kerk en in de Priesterbroederschap, om er lessen uit te trekken, die ons in staat zullen stellen om bij te dragen aan de vooruitgang van de heerschappij van Onze Heer Jezus Christus.

In deze analyse van de tegenwoordige situatie moeten we niet vergeten dat "alles in de handen" van de goddelijke Voorzienigheid ligt, die zonder de vrijheid van de mensen te verminderen onfeilbaar alle dingen beschikt, opdat zij samenwerken tot het welzijn van allen die God beminnen (vgl. Rom. 8, 28). Dat zal ons dus in niets ontslaan van onze verplichtingen, in tegendeel juist! "Dit is het, wat mijn Vader verheerlijkt: dat gij veel vruchten draagt"! (Joh. 15, 8).

Het lijkt me, dat we nog eens het aftreden van paus Benedictus XVI voor de geest moeten halen en de verkiezing van zijn opvolger, paus Franciscus. Wat heeft de paus, die uit Argentinië gekomen is, vanaf het begin een heel andere indruk gemaakt dan alles wat wij tot nu toe gekend hebben. De pas verschenen Apostolische Exhortatie *Evangelii Gaudium* toont de moeilijkheid om een buitengewoon persoon, die niet aarzelt heftige en herhaalde kritiek te uiten op de hedendaagse wereld en de moderne Kerk, af te tekenen. Hij benoemt veel werkelijke problemen; wij kunnen vragen stellen over de aangeprezen maatregelen, en twifelen aan de realisatie ervan. Het is niet gemakkelijk een stervende zieke te verzorgen, en bepaalde behandelingen die nog meer revolutionair zijn dan die al voor dit doel gebruikt zijn, zouden hem wel de genadeslag kunnen geven! Uit menselijk oogpunt gezien verhelen wij u onze vrees voor de toekomst van de Kerk niet. We geloven sterk in de bijstand van de Heilige Geest die beloofd is aan de Bruid van Christus, maar we weten dat zij niet kan verhinderen dat geestelijken, heel wezenlijk, de zielen kunnen kwijtraken door ze naar de hel te leiden.

Wij zouden op het eerste gezicht niet kunnen zeggen dat de afgelopen maanden van het nieuwe pontificaat deze situatie hebben verbeterd.

Als we de hoop bewaren dat er eens weer een echt door God geïnspireerde zal komen, dan toch blijft de realiteit van het geestelijk lijden van de strijdende Kerk er niet minder om. Zoveel van haar leden zijn zelfs onkundig van de inzet van hun leven! De H. Pius X zei aan het begin van de 20ste eeuw dat de eerste oorzaak van het verlies van de zielen de godsdienstige onkunde was, het niet kennen van de geloofswaarheden. Dat kan alleen maar erger worden, zowel door het afnemen van het aantal priesters, dat flink gevoeld wordt in Europa en elders, als door de vorming die gegeven wordt in de seminaries. De verandering van paus heeft deze rampzalige situatie in niets veranderd, en het opnieuw bevestigen van de ongelukkige oriëntering van het Tweede Vaticaans Concilie doet ons vrezen dat,

bij dezelfde oorzaken en met dezelfde effecten, de wereldwijde toestand van de katholieke Kerk dramatisch blijft, en dat zij niet klaar is om zich te verbeteren. De heiligverklaringen van de twee pausen die rechtstreeks verbonden zijn met de houding en de toepassing van Vaticanum II zullen het niet in orde brengen. Bovendien, de nieuwe afkondigingen van decentralisatie van de pauselijke macht – van haar vermindering in een toegenomen collegialiteit –, toegejuicht door de ergste modernisten, zoals Hans Küng, doen onze angstige voorgevoelens voor de toekomst slechts toenemen.

Te midden van deze zorgen moet het welzijn van de hele Kerk ieder katholiek hart dierbaar blijven. De ontwikkelingen van onze Broederschap, die wij onder onze ogen tot stand zien komen, zijn een oorzaak van vreugde, van dankzegging en het bewijs in de feiten dat de trouw aan het traditionele geloof en de traditionele discipline altijd de gezegende vruchten van de genade voortbrengt.

De 43 nieuwe seminaristen, in oktober ingetreden in onze seminaries van het noordelijk halfrond en de ongeveer 210 seminaristen in opleiding in onze huizen zijn een ware troost. In de Verenigde Staten maakt de bouw van een nieuw, groter en mooier seminarie in Virginia, iedere maand voortgang. Als alles goed gaat dan zal dit huis vanaf 2015 haar deuren openen om het zo noodzakelijke werk van priesteropleiding voort te zetten, dat begonnen is te Winona, in Minnesota.

In deze tijd trekken onze dierbare priesters de wereld door, naar de gelovigen die ons ontdekken en ons te hulp roepen. De priesters die benoemd zijn in Centraal Amerika en in Afrika zijn niet voldoende voor de missies die we hebben gestart in Costa Rica, Honduras, Nicaragua en San Salvador; in Afrika ontvangen Ghana, Tanzania, Zambia en Oeganda wel regelmatig bezoek van onze missionarissen, maar dat is te weinig om de geestelijke dorst te lessen van zó veel zielen... Heer, geef ons priesters!

In een wereld die steeds vijandiger staat tegenover de uitvoering van de geboden van God, moeten we de echte zorg hebben, goed betrokken zielen te vormen, die hun heiliging en hun heil ter harte nemen. Dat leidt ons heel natuurlijk tot het geven van een zeer grote aandacht aan onze scholen en aan hun groei. In deze vormingswerken investeren we het grootste deel van onze inkomsten en van onze energie, zowel menselijk als materieel. In de hele wereld wijden priesters en religieuzen zich aan de

prachtige taak van de opvoeding en het katholieke onderwijs in meer dan een honderdtal instellingen.

Omdat we ons er goed van bewust zijn, beminde gelovigen, dat het heil van een ziel al in de wieg voorbereid wordt, strijden wij met al onze krachten om de schat van het christelijk gezin te bewaren, een gezin van heiligheid te midden van een wereld in verval die de zielen slechts naar de hel kan leiden. We waarde- ren hoog en we delen de zorgen van de vaders en moeders die begrepen hebben dat het heil van de zielen van hun kinderen van onschatbare waarde is. Ja, wij moeten bereid zijn tot alle offers van tijdelijke goederen – zelfs tot het geven van zijn leven –, om de eeuwige zaligheid van een ziel te verzekeren.

We weten dat er iets bovenmenselijks ligt in wat er tegenwoor- dig gevraagd wordt van de christen. De traditionele steun, die we vroeger konden vinden bij de christelijke organisatie van de wereldlijke maatschappij, bestaat inmiddels niet meer. Overal zien we dwalingen binnenvallen op het gebied van het geloof – tot aan de ketterij –, een lossen worden van de moraal – vooral door het verwaarlozen van wetten van het huwelijk en het gezin –, en een ongekende verflauwing van het christelijk leven. De nieuwe liturgie laat veel zielen slap... *Jerusalem desolata est!* Ook daarin verschijnen de werken van de Priesterbroederschap als oases in de woestijn, als eilandjes opgericht te midden van een vijandige sfeer.

In deze dramatische context lijkt het ons zeer noodzakelijk, een nieuwe kruistocht te starten in dezelfde geest als de voorgaande, waarbij we de verzoeken en de beloften voor ogen hebben van het Onbevlekt Hart van Maria, zoals ze tot uitdrukking gebracht werden in Fatima, maar deze keer met meer nadruk op het algemene karakter ervan. We moeten heel ons hart, heel onze ziel leggen in deze kruistocht: ons niet tevreden stellen met het dagelijks bidden van het rozenhoedje, maar zorgvuldig gevolg geven aan het tweede punt dat door Onze Lieve Vrouw gevraagd is, namelijk de boete. *Gebed en boete*. Boete, zeker begrepen als de aanvaarding van bepaalde onthechtingen, maar vooral als de heel trouwe uitoefening van onze plicht van staat.

Daarom zal deze kruistocht zich baseren op die welke door Mgr. Lefebvre al in 1979 is gewenst. Een kruistocht gericht op het H. Misoffer, op het Bloed van Onze Heer Jezus Christus, gebaseerd op die onoverwinnelijke rots en op die onuitputtelijke bron van genaden die het H. Misoffer is. (...) We moeten een kruistocht houden, een kruistocht die juist op dit begrip van offer gebaseerd is, om het christendom te herscheppen, opnieuw een christendom te maken zoals de Kerk het wenst, het altijd heeft gedaan met dezelfde principes, hetzelfde Misoffer, dezelfde sacramenten, dezelfde catechismus en dezelfde H. Schrift. We moeten dit christendom herscheppen, u, beminde gelovigen, bent het zout der aarde, u bent het licht van de wereld, u, tot wie Onze Heer Jezus Christus zich richt, zeggend: 'Verlies de vrucht van mijn Bloed niet, doe geen afstand van mijn Calvarië, doe geen afstand van mijn Offer'. En de Maagd Maria, die heel dicht bij het Kruis staat, zal het u ook zeggen. Zij die een doorboord hart heeft, vervuld van lijden en van smart, ook vervuld van vreugde om zich te verenigen met het Offer van haar goddelijke Zoon, ook zij zegt het u: 'Laat ons christenen zijn, laat ons katholieken zijn!' "

Mgr. Lefebvre definieerde de rol die ieder – jongeren, gezinnen, familievaarders – moest volgen bij deze kruistocht:

"Als we naar de hemel willen gaan, moeten we Onze Heer Jezus Christus volgen, ons kruis dragen en Onze Heer Jezus Christus volgen, Hem navolgen in Zijn kruis, Zijn lijden en Zijn offer. Dus vraag ik aan de jongeren, de jongelui die hier in deze zaal zijn, aan de priesters te vragen hun deze zo mooie, zo grote, dingen uit te leggen, zodat zij hun roeping kiezen, en dat zij bij alle roepingen die zij kunnen kiezen priesters, religieuzen, en gehuwden worden, gehuwd door het sacrament van het huwelijk en dus in het Kruis van Jezus Christus en het Bloed van Christus. Gehuwd onder de genade van Onze Heer Jezus Christus. Dat zij de grootheid van het huwelijk begrijpen en dat zij zich erop voorbereiden door de zuiverheid, de kuisheid, door het gebed en de overdenking. Dat zij zich niet laten meeslepen door al die passies die de wereld onrustig maken. Kruistocht van jongeren die naar het ware ideaal moeten zoeken!

Rozenkranskruistocht 2014

Van 1 januari tot 8 juni 2014

Doel: 5 miljoen rozenhoedjes:

1. Om een bijzondere bescherming af te smeken van het Onbevlekt Hart van Maria over de werken van de Traditie;
2. Voor de terugkeer van de Traditie in de Kerk;
3. Voor de triomf van het Onbevlekt Hart van Maria door de toewijding van Rusland.

Middelen:

1. Gebed en boete, gevraagd in Fatima;
2. Heiliging door de plicht van staat;
3. Offergeest in vereniging met het Heilig Misoffer.

“Kruistocht ook van de christelijke gezinnen! Christelijke gezinnen die hier zijn, wijdt uw gezinnen toe aan het Hart van Jezus, aan het Eucharistisch Hart van Jezus, aan het Onbevlekt Hart van Maria. Bidt als gezin! O! Ik weet dat velen onder u het doen, maar laat er steeds meer zijn die het met vuur doen. Laat Onze Heer werkelijk heersen in uw gezinnen! (...)

“Tenslotte, kruistocht van de gezinshoofden. U die gezinshoofden bent, u hebt een zware verantwoordelijkheid in uw land. (...) U hebt zojuist gezongen, ‘Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!’ Zijn dat woorden? Alleen woorden? Woorden, liederen? Nee! Het moet een realiteit zijn. Gezinshoofden, u bent verantwoordelijk daarvoor, voor uw kinderen, voor de generaties die komen. Dus, u moet zich organiseren, u verenigen, het met elkaar eens zijn, om te bereiken dat uw land weer christelijk, weer katholiek wordt. Dat is niet onmogelijk, of anders

moeten wij zeggen dat de genade van het H. Misoffer niet meer de genade is, dat God niet meer God is, dat Onze Heer Jezus Christus niet meer Onze Heer Jezus Christus is. We moeten vertrouwen op de genade van Onze Heer, want Onze Heer is almachtig. Ik heb deze genade aan het werk gezien in Afrika, er is geen reden dat zij hier, in ons land, niet ook werkzaam is.”

Zich daarna heel speciaal richtend tot zijn priesters, vroeg Mgr. Lefebvre hun: “En u, beste priesters die me hoort, maakt ook een diepe priesterlijke vereniging om deze kruistocht te verspreiden, om deze kruistocht te stimuleren, opdat Jezus Christus heerst. En daarom moet u heilig zijn, u moet deze heiligheid zoeken, deze heiligheid tonen, deze genade die werkt in uw zielen en in uw harten, deze genade die u ontvangt door het sacrament van de Eucharistie en door de H. Mis die u opdraagt. U alleen kunt haar opdragen.”

Aangemoedigd door deze meeslepende woorden van onze stichter zullen alle leden van de Priesterbroederschap met u, beste gelovigen, een grote kruistocht vormen voor Onze Heer en Zijn heerschappij, voor Onze Lieve Vrouw en de triomf van haar Onbevlekt Hart. Wanneer de duivel wordt bekendgemaakt, volgens de uitdrukking van de Apocalyps, moeten wij op evenredige manier antwoorden op zijn aanvallen, *God wil het!*

Wij sporen u dus aan tot een blijvende geest van kruistocht. Hoewel wij, om menselijke eisen deze nieuwe rozenkranskruistocht officieel zullen beginnen op 1 januari 2014 om haar te eindigen op het Pinksterfeest (8 juni 2014), met de bedoeling om een boeket van vijf miljoen rozenhoedjes bijeen te hebben als eerherstel voor de beledigingen toegebracht aan de eer van Onze Lieve Vrouw, aan haar Hart van Maagd en van Moeder van God.

Aan haar moederlijke goedheid vertrouwen wij uw verdriet en uw vreugde toe, uw zorgen en uw verwachtingen, opdat Zij u allen heel trouw aan de Kerk bewaart, tot in de hemel.

Op het feest van Sint Nicolaas, 6 december 2013.

**Kalender
2014**

Deze kalender wordt verkocht ten bate van ons jeugdapostolaat van de Hemelstraat. Heiligen en feestdagen zijn aangegeven volgens het missaal van 1962. Iedere maand heeft een foto met bijpassende spreuk. 2 formaten:

- Groot (A3) 8,00 €
- Klein (A4) 5,00 €

Opgestuurd per post:

- België +1,50 €
- Nederland +2,00 €

Bestelling door overschrijving op rekening
IBAN BE84 4062 0609 1159
BIC KREDBEBB
altijd met vermelding van ‘Kalender groot’ of ‘Kalender klein’.

Priorij van het Allerheiligste Sacrament, Antwerpen, België
(zie Colofon op pagina 31 voor details)

Oordeel over de liturgische hervorming¹

Mgr. Marcel Lefebvre

Over de nieuwe mis moeten we onmiddellijk de volgende absurde gedachte tenietdoen: als de nieuwe mis geldig is, kan men eraan deelnemen. De Kerk heeft altijd verboden aan de missen deel te nemen van schismatici en ketters, zelfs als zij geldig zijn. Het is duidelijk dat de gelovigen niet kunnen deelnemen aan deze heiligschennende missen, noch aan missen die ons geloof in gevaar brengen.

Deze missen kunnen niet alleen niet het voorwerp zijn van een verplichting voor het zondagsgebod, maar ook de regels van de moraaltheologie en van het kerkelijk recht gelden, die van bovennatuurlijke voorzichtigheid zijn voor de deelname of het deelnemen aan een handeling die gevaarlijk is voor ons geloof, of eventueel heiligschennend is.

Daarom verwerpen wij deze mis ondanks haar geldigheid. En daarom weigeren wij absoluut de gelovigen aan te moedigen om naar deze mis te gaan. Wij houden de gelovigen af van deze missen die, langzamerhand, het geloof van de celebrant en van de gelovigen vernietigen. Dat is duidelijk, dat is absoluut zeker!

De nieuwe mis, zelfs opgedragen met vroomheid en met respect voor de liturgische regels, valt onder dezelfde reserves, omdat zij is doordrenkt van protestantse geest. Zij draagt een schadelijk vergift voor het geloof in zich. Zelfs als de mis geldig is, zelfs als zij niet heiligschennend is, en zelfs als zij in het Latijn opgedragen wordt, zij is volgens oecumenische en protestantse principes hervormd. Zij protestantiseert langzamerhand. Zij verliest haar mystieke en bovennatuurlijke karakter, haar hiërarchische en koninklijke karakter; zij heeft haar dogmatische karakter niet meer, zodat zij ons katholieke geloof niet weergeeft.

Zij is dus gevaarlijk, vooral regelmatig gepraktiseerd. Zij vermindert en bederft het geloof langzaam, maar zeker. De gelovige zou er dus slechts zelden en om belangrijke redenen erbij aanwezig kunnen zijn, en ervoor te zorgen om alles te vermijden wat ons zou verplichten tot enkele kwalijke concessies, zoals de communie in de hand of staand, zoals actief deelnemen aan de lezingen. Laat de priester dan de mis lezen in het oude missaal en zich van harte verenigen met de ware missen die opgedragen worden in de wereld.

Het is onmogelijk voor iedere bewuste en trouwe katholieke, deze hervorming aan te nemen en zich er op de een of andere manier aan te onderwerpen. De enige houding van trouw aan de Kerk en aan de katholieke leer is, voor ons heil, de categorische weigering om de hervorming te accepteren.

Deze houding van waakzaamheid is noodzakelijk geworden door alle schandalen waarvan wij getuigen zijn geweest in de Kerk zelf. Wij kunnen de feiten niet ontkennen: de geschriften, de toespraken die gericht zijn op de onderwerping van de Kerk van Rome en haar vernietiging als moeder en meesteres van alle Kerken en die er naar streven ons protestants te maken. Deze schandalen te weerstaan: dat is zijn geloof beleven, haar zuiver van elke besmetting bewaren, de genaden in onze zielen bewaren; niet te weerstaan: dat is zich langzaam maar zeker te laten vergifigen en onbewust protestants worden.

Praktische richtlijnen

De katholieke gelovigen moeten alles doen om het katholieke geloof intact en onkreukbaar te bewaren: dus als zij het kunnen, al is het maar eenmaal in de maand, naar de Mis van altijd te gaan; hun actieve medewerking te verlenen om de priesters te helpen die trouw zijn aan het opdragen van deze missen van altijd, en het toedienen van de sacramenten volgens de oude riten en de oude catechismus.

Laten zij die niet naar deze missen kunnen gaan, ze 's zondags lezen in hun missalen, zo mogelijk in het gezin, zoals de christenen in de missielanden het doen, die slechts twee- of driemaal per jaar, soms éénmaal per jaar, bezocht worden door de priester!

Deze richtlijnen worden gegeven, opdat iedereen de meest geschikte gedragslijn kan nemen voor het bewaren van het geloof. Het spreekt vanzelf dat het zondagsgebod verplicht wanneer er een mis van altijd normaal bereikbaar is.

Het is de tijd van het heldendom; is het geen genade van God, te leven in deze tijden van verwarring, om het Kruis van Christus terug te vinden, zijn verlossend offer, deze bron van heiligheid van de Kerk op zijn juiste waarde te schatten, haar in eer te herstellen en de grootheid van het priesterschap

meer te waarderen? Het Kruis van Jezus beter te begrijpen, dat is hoog op te stijgen en de ware katholieke spiritualiteit van het offer, van de zin van het lijden, de boete, de nederigheid en de dood, te verdiepen.

Is het fout de nieuwe mis op te dragen of eraan deel te nemen?

De nieuwe mis is aanstootgevend, niet in de heel eenvoudige betekenis van het schandaal dat vermeld doet staan. Dat is het niet; het schandaal is dat wat tot zonde leidt. Welnu! De nieuwe mis leidt tot de zonde tegen het geloof, en het is één van de zwaarste, de gevaarlijkste zonden, omdat het verlies van het geloof werkelijk de verwijdering van de Openbaring is, de verwijdering van Onze Heer Jezus Christus, de verwijdering van de Kerk.

We kunnen concluderen dat iemand die bewust zou zijn van en gewaarschuwd voor het gevaar van deze mis, en die eraan deel zou nemen, zeker minstens een dagelijkse zonde zou doen. Waarom, zult u me zeggen, waarom zegt u niet

een doodzonde? Omdat ik denk dat éénmaal aan deze mis deelnemen geen direct gevaar oplevert. Ik denk dat het gevaar ernstig wordt en bijgevolg voorwerp van een doodzonde, door de herhaling. (...) De zonde wordt zwaar als een bewuste en gewaarschuwde persoon er toch regelmatig aan deelneemt en zegt: "Dat is me gelijk, o! ik ben niet bang voor mijn geloof", terwijl hij heel goed weet dat het gevaarlijk is. Hij weet het: hij is er getuige van dat kinderen het geloof verloren hebben, omdat zij regelmatig aan de nieuwe mis deelnemen, getuige dat ouders de Kerk hebben verlaten... Maar hij gaat uiteindelijk toch. Dan brengt hij zijn geloof werkelijk in gevaar, natuurlijk.

Om te oordelen over de subjectieve fout van hen die de nieuwe mis opdragen en van hen die eraan deelnemen, moeten wij de regels van onderscheid volgens de morele en de pastorale theologie toepassen. Wij moeten altijd handelen als artsen van de zielen en niet als handhavers van het recht en als scherprechtters, zoals zij die begeistert zijn door de bittere geloofsijver en niet door de ware geloofsijver, het doen. De jonge priesters moeten zich laten leiden door de woorden van de H. Pius X in zijn eerste encycliek², en talrijke teksten van bekende geestelijke schrijvers, zoals Dom Chautard, Garrigou-Legrange, Dom Marmion ...

1. Uittreksels van een conferentie van Mgr. Lefebvre, op 4 september 1987 gegeven aan priesters van de Priesterbroederschap St. Pius X.
2. H. Pius X, E supremi apostolatus, 4 oktober 1903: "Maar opdat deze ijver om de onderwijzen de vruchten voortbrengt die men ervan hoopt en dient om Christus in allen te vormen, is niets doeltreffender dan de liefde. (...) De Heer is niet in de commotie. Tevergeefs zou men hopen de zielen tot God te trekken door een ijver vol van bitterheid. De dwalingen hard aanrekenen, de fouten herstellen met strengheid, veroorzaakt dikwijls meer schade dan voordeel. Het is waar dat de Apostel, toen hij Timotheus aanspoorde, tegen hem zei: Beschuldig, smeeik, herstel, maar hij voegde eraan toe: met geduld."
3. Dom Marmion, Christus, ideaal van de monnik, deel II, hfdst. XVII, 2: "De goede ijver wordt niet geboren in een ziel met de hartstocht om zijn persoonlijke opvattingen van volmaaktheid op te leggen, of met het gevoel van de volbrachte plicht, of met onbedachtzame, heftige bewegingen, maar met de liefde van God, zuiver, nederig, vol van mildheid."

De inzet van het paasmysterie¹

E.H. Patrick de La Rocque

In de oude sacramentsboeken en ook in het Missaal van de H. Pius V had de uitdrukking “paasmysterie”, tot voor kort nog geen enkele speciale theologische betekenis. Zij kreeg haar naamsbekendheid dankzij Louis Bouyer² die, in 1945, aan de grote collectie *Lex orandi* de publicatie van een boek getiteld: *Le mystère pascal* toevertrouwde. Sinds Vaticanum II is dit nieuwe concept “het centrum van heel de liturgie³” geworden.

Sint Thomas van Aquino zegt duidelijk (III a, q. 62, art. 5) dat Christus het godsdienstig regiem van de christelijke godsdienst heeft ingewijd door zijn Lijden. Volgens de traditionele opvatting van de Kerk is de christelijke eredienst namelijk slechts de uitstraling van dit unieke offer van Christus aan het Kruis, sacramenteel gerealiseerd op het altaar door de bediening van de priester. Dat is de ware eredienst, alleen waardig voor God. Immers, de christen, bewust van zijn alledaagse zonden, wil geen andere eredienst aan God opdragen dan de offergave van zijn welbeminde Zoon, “in wie de Vader al zijn welbehagen heeft gesteld”. (Matt. 3, 17). Het zou voor een christen een enorme aanmatiging zijn, zich geheel autonoom tot God te richten, Hem zo een eredienst aan te willen bieden, die waardig is om Hem te behagen. Hij weet dat zijn zonden hem onwaardig maken voor God. Hij biedt dus God de eredienst aan van Hem die zonder zonden is, de volmaakte eredienst die Christus op de avond van Goede Vrijdag aan zijn Vader heeft gegeven, door “zichzelf als gave en offer aan God aan te bieden” (Ef. 5, 2). Aan deze volmaakte daad van aanbidding neemt hij deel: door de voldoeningen en verdiensten van ditzelfde Lijden, want het is aan de christen gegeven zich aan te sluiten bij dit offer dat Christus van zichzelf heeft gebracht aan zijn Vader, omdat Christus erbij boet en zich offert als Hoofd van Zijn Lichaam dat de Kerk is (III a, q. 49, art 1). Zo is, in één woord, de liturgische handeling die tijdens de H. Mis op het altaar tot stand wordt gebracht.

De Institutio generalis

Met deze zin van de H. Thomas van Aquino, die zo de traditionele opvatting samenvat, zou ik de eerste zin willen vergelijken van de *Institutio generalis Missalis romani* (IG). De liturgische celebratie wordt erin beschreven als “handeling van Christus en van het volk van God” (IG 1970, nr.1 – IG 2000, nr.16). Wat blijkt uit deze eerste woorden van een tekst waarover hard gediscussieerd wordt, omdat hij dubieus is, dat is een gespletenheid. Er is niet meer één, maar er zijn twee liturgische hoofdpersonen: Christus en het volk van God. Maar, bij een dubbele hoofdpersoon, hoort een dubbele handeling. Dat is onvermijdbaar. Hetzelfde nummer van de *Institutio generalis* gaat ook verder met te zeggen: “In haar [in de celebratie van de mis] bevindt zich immers het hoogtepunt van de handeling waardoor God, in Christus, de wereld heiligt, en van de eredienst die de mensen aanbieden aan de Vader”. Zo is dus de dubbele handeling die de liturgie volgens de theologie van het paasmysterie karakteriseert: enerzijds is er tegenwoordigheid van God die de wereld heiligt, anderzijds, een lofspraak die mensen tot God richten; twee elementen die de nieuwe theologie niet alleen heeft onderscheiden (dit onderscheid is even oud als de katholieke Kerk), maar helemaal

gescheiden. En dát is haar radicale nieuwheid. Zij eist, om liturgie te zijn, een werkelijke verandering. Laat ons luisteren naar kardinaal Ratzinger: “De ware liturgie veronderstelt de concrete tegenwoordigheid van de Ander die, door zich aan ons te openbaren, ons de oriëntatie van ons eigen bestaan toont⁴.” Verandering van persoon, dualiteit van handeling: “In de liturgie maakt God zich toegankelijk voor ons en stelt ons, via de aardse zaken, via onze gaven, in staat met Hem op persoonlijke wijze te communiceren⁵.” Enerzijds stelt God zich dus tegenwoordig voor ons, terwijl anderzijds het volk Hem antwoordt met de toejuicing van zijn “heldendaden”. Zo is het wezen van de liturgie volgens de modernen. Zo wordt, bijvoorbeeld, de nieuwe “liturgie van het Woord” beschreven. Hier eerst het deel van God: “Wanneer in de Kerk de H. Schrift wordt gelezen, is het God zelf die tot zijn volk spreekt, en het is Christus, tegenwoordig in zijn Woord, die zijn Evangelie verkondigt” (IG 1970, nr. 9 – IG 2000, nr. 29). In de liturgie, zogezegd, stelt God zich tegenwoordig als door een sluier (hier de H. Schrift), om ons te heiligen door zijn tegenwoordigheid. Op deze goddelijke handeling antwoordt de eredienst van de mens: door het zingen van het Credo, “het volk stemt in en antwoordt op het woord van God, dat het heeft gehoord in de lessen en door de preek” (IG 1970, nr. 43 – IG 2000, nr. 67). En zo is de liturgie, volgens de nieuwe theologen, vernieuwing van het Verbond tussen God en de mensen: “Door de liturgie te vieren, gaat de Kerk de verrezen en verheerlijkte Heer tegemoet; de liturgie is heel eenvoudig de handeling die haar leidt naar Degene die komt. In de liturgie loopt de Heer al vooruit op zijn beloofde komst: de liturgie is vervroegde parousie, zij is de toegang van het ‘reeds’ tot ons ‘nog niet’⁶.”

De leer van het paasmysterie

Deze existentiële dubbelheid, aanwezig in het hart van de hervormde liturgie, houdt op verborgen manier, alle grote lijnen van de nieuwe theologie van het paasmysterie in:

Een nieuwe blik op de zonde

Om deze nieuwe theologie te begrijpen zal de gelovige zich om te beginnen losgemaakt moeten hebben van de traditionele opvatting die, vanwege de zonde, de enige eredienst die aangenaam is aan God zag in bij het offer van Zijn Zoon. Om dit te doen zal de nieuwe theologie een nieuwe blik op de zonde met zich meebrengen, bestemd om te tonen dat de zonde de mens niet onwaardig maakt voor het anders zijn van liefde met God⁷. Bijgevolg zal heel het verlossingswerk herzien worden: van het Kruis – en dus van de H. Mis – wordt een nutteloos geworden verzoenende dimensie weggenomen,

om de reddende mysteries terug te brengen tot de Verrijzenis en de Hemelvaart⁸, waardoor God aan de mens het einde van het Verbond openbaart. De Verlossing zal van dat ogenblik af een volledig paasmysterie zijn.

Tegenwoordigheid van de verrezen Christus

Omdat de Verlossing – en dus de H.Mis – niet meer verzoevend is, zal de handeling van Christus in de Mis niet meer die zijn van de enige Hogepriester die zich als slachtoffer aanbiedt aan Zijn Vader. Zij is voortaan “tegenwoordigheid van de verrezen Christus”⁹ – of ook *Kyrios* (Heer van glorie) – te midden van zijn volk onder de sluiers van het symbool, van het mysterie. Deze mysterieuze tegenwoordigheid zal dus haar betekenis geven aan de uitdrukking “paasmysterie”.

Het koninklijk priesterschap van de gelovigen

Aan deze God die tegenwoordig gebracht is te midden van de zijnen, zal het volk antwoorden door de reddende “heldendaden” te vieren, die zeker verleden zijn, maar tegenwoordig gesteld worden in Christus onder de sluiers van het mysterie. Deze viering is de tweede essentiële handeling van de geherinterpreteerde liturgie. Als het volk van God er zo aanspraak op kan maken, uit zichzelf een dergelijke handeling te stellen, dan is dat, omdat het zich waant “heilig volk, het volk gewonnen door God en het koninklijk priesterschap, om dank te brengen aan God en om het onbevlekt slachtoffer op te dragen” (IG 1970, nr. 62 – IG 2000, nr. 95). In plaats van het zondige individu, uit zichzelf niet in staat aan God te behagen, is een gemeenschappelijk priesterschap gekomen¹⁰ voor alle christenen, dat hen geschikt maakt om uit zichzelf liturgische handelingen te stellen, die in staat zijn om aan God te behagen.

Het gedachtenisgebed van de Kerk

Dan komt het begrip *gedachtenis*, zeker bekend uit de traditionele liturgie, maar dat daar een ware uitwas ondergaat. Het is de hoeksteen van heel de nieuw uitgedachte liturgie. Laat ons weer luisteren naar Odon Casel: “Heel de liturgie is in haar objectieve betekenis niet anders dan een gedachtenis van de handelingen van de Heer en, tegelijkertijd, een ontwikkeling en een ontplooiing van de anamnese van de mis (gedachtenisgebed na de consecratie, HL). (...) Als men deze hoeksteen uit het liturgische bouwwerk zou trekken, dan zou heel de constructie instorten en zouden er alleen maar brokstukken zonder betekenis overblijven¹¹”. Wat wil dat zeggen? Wat is deze gedachtenis, of dit ritueel souvenir? In feite is het wederom een toepassing van de voortaan bekende theorie van het sacrament. Volgens de modernen is het ritueel souvenir van de Kerk sacrament, en heeft dus de eigenschap de herdachte werkelijkheid tegenwoordig te stellen. Als de Kerk in de verzamelde gemeenschap de overwinende Christus herdenkt en juist daardoor Zijn overwinning, tot stand gebracht door Zijn heilbrengend werk, brengt zij dus de verheerlijkte Christus in haar schoot tegenwoordig evenals Zijn overwinning zelf. Het gedachtenisgebed van de Kerk wordt beschouwd als “een werkelijk gebed, dat iets betekent en realiseert¹²”. (...) En de woorden van de consecratie, die eenvoudigweg “verhaal van de Instelling” zijn geworden, worden niet meer uitgesproken door de priester

uit naam van Priester Christus, enige oorzaak van zijn tegenwoordigheid en van zijn vrijwillige offer, maar uit naam van de verzamelde Kerk, voor zover Hij “voorzitter” is van deze vergadering (IG 1970, nr.10 – IG 2000, nr.30).

Conclusie

Zo is, in één ruk, de leer van de “theologie van het paasmysterie”. Onder een ogenschijnlijk vage en verwarde taal, even achterbaks als sussend, komt deze nieuwe theologie feitelijk de diepste zekerheden van het katholieke geloof opnieuw ter discussie stellen. Uitgewerkt in de 20ste eeuw in de broei-nesten van de Liturgische Beweging, vond zij een gunstig milieu in het revolutionaire klimaat, veroorzaakt door de wil tot *aggiornamento* van de “goede”(?) paus Johannes. Het Tweede Vaticaans Concilie bood hem, onder de dekmantel van een pastoraat dat zich distantieerde van de dogmatische theologie, een officiële contrasignatuur. Zo waren de eerste pauselijke aanklachten in de vergetelheid geraakt, hoewel zij slechts enkele jaren oud waren. Voortaan zal de “theologie van het paasmysterie” dienen als samenbindende factor, en wee het gebeente van wie zich ervan zou durven distantieëren: hij zou zich dan tegen het heilige Tweede Vaticaans Concilie verzetten!

1. Uittreksels uit de toespraak de E.H. de La Rocque bij het Congres van Si Si No No van 2003.
2. Toch zijn de inspiratiebronnen van de nieuwe theologie noch Louis Bouyer noch zelfs, in een bepaalde mate, het Tweede Vaticaans Concilie. Als men zich eraan moest wagen, “teksten die aan de basis liggen” aan te wijzen, zouden er minstens twee te noemen zijn: de werken van Odon Casel (*Le mystère du culte*, Lex orandi, 1964), en het werk van Schillebeeckx met de titel *Le Christ, sacrement de la rencontre avec Dieu* (Le Cerf, 1960). Verder terug zou men vooral tot het liberale protestantisme van de 19de eeuw moeten teruggaan.
3. Annibale Bugnini, *La riforma liturgica*, Edizioni liturgiche, Roma, 1983, p. 35.
4. Kardinaal Ratzinger, *L'esprit de la liturgie*, ad solem 2001, p. 19.
5. Kardinaal Ratzinger, *L'esprit de la liturgie*, ad solem 2001, p. 138.
6. Kardinaal Ratzinger, *Un chant nouveau pour le Seigneur*, Desclée Mame 1995, p.172.
7. “De zonde brengt geen enkele schade toe aan [...] God die onbereikbaar is, hij schaaft slechts de mens” (Adalbert Hamman, *La Rédemption et l'Histoire du monde*, Alsatia, Paris, 1947, p. 69). De mens lijkt dus, door te zondigen, voortaan slechts schade toe te brengen aan zichzelf of aan de maatschappij, niet aan God. De laatste, wiens liefde eeuwig is, houdt voor de mens een onveranderde voorliefde, die slechts gedeeld wil worden. Vgl. E.H.P. de La Rocque, *Au coeur de la réforme liturgique, une nouvelle théologie du péché*, in het 5de Si Si No No congres, *La messe en question*, De uitgaven van de *Courier de Rome*, 2002, p. 87 tot 133.
8. Hij bewerkt het heil zeker ook door de mysteries van zijn Verrijzenis en zijn Hemelvaart, maar alleen wegens zijn godheid, zegt ons de H. Thomas van Aquino (Vgl. St. Thomas van Aquino, *Theologische summa*, IIIa,q. 56, art. 2, corpus en ad 2 voor de Verrijzenis, en IIIa, q. 57 art. 6 ad 1 + IIIa, q. 48, art. 6 ad 3 voor de Hemelvaart), niet meer als mens. Door de verlossende specificiteit van de dood van Christus te veronachtzamen om slechts op globale manier het door de Christus van Pasen geopenbaarde heil te beschouwen, brengt de nieuwe theologie dus de heilbrengende oorzaak af van de mens Christus.
9. Voor de moderne theoloog bestaat de werkzaamheid van het sacrament niet in het feit dat het doeltreffend de vruchten van de Verlossing toepast, maar eerder in het feit dat het sacrament door op symbolische manier het mysterie van Christus Verlosser “te vertegenwoordigen”, het Christus “representeert”, dat wil zeggen Hem opnieuw tegenwoordig stelt.
10. Volgens de nieuwe theologie is het niet meer de priester die, als dienaar van de Kerk in haar naam handelt. Het Volk wordt, door bijeen te komen (“door een gemeenschap te vormen” IG 1970, nr.24 – IG 2000, nr.46) het symbool dat de gehele Kerk vertegenwoordigt (tegenwoordig stelt), haar sacrament. “Men moet in hoge mate de mis waarderen die gevierd wordt met een, vooral parochiegemeenschap, voor zover deze gemeenschap de gehele Kerk vertegenwoordigt, op een bepaald ogenblik en een bepaalde plaats” (IG 1970, nr.75 – IG 2000, nr.113). De priester is zo “een acteur geworden onder andere acteurs en in de eerste plaats in het hart van een vergadering die het mysterie van het geloof viert [...] Hij is ook lid van het priesterlijk Volk, lid van het vierend Volk” (Henri Denis, *Sacrements sources de vie*, collectie “Rites et symboles”, Le Cerf 1982, p. 96 et 97).
11. Odon Casel, *Faites ceci en mémoire de moi*, collection Lex orandi, Cerf, Paris, 1962, p. 10-11.
12. Odon Casel, *Faites ceci en mémoire de moi*, collection Lex orandi, Cerf, Paris, 1962, p. 9.

De onmetelijke waarde van het sacramentele offer¹

Garrigou Lagrange

Het merendeel van de theologen, vooral de thomisten, verklaren dat Christus, nu nog, niet alleen virtueel, maar ook werkelijk de Missen offert die dagelijks worden opgedragen; niet echter door de vermenigvuldiging van inwendige daden van offerande, maar door een permanente handeling, die aanhoudend voortduurt in zijn allerheiligste ziel².

Geestelijke gevolgen

Deze theologen bewijzen dit op verschillende manieren:

1. Dit idee is ingegeven op het concilie van Trente (Denz. 940): "Op Calvarië en in de Mis is het slachtoffer dezelfde en degene die nu offert door de bediening van de priesters, is dezelfde als degene die zich toen geofferd heeft op het kruis; alleen de wijze van offeren verschilt".

Dus is het dezelfde die nu en werkelijk de eerste offeraar is.

Maar, nu is het offer niet meer bloedig, smartvol en verdienstelijk, omdat Christus zich niet nogmaals bloedig op Calvarië aan het werkelijke kruis offert, en de Mis de verleden verdiensten en de voldoeningen van de Verlosser op ons toepast.

2. Het volgende zegt Pius XI in de encycliek over Christus Koning (Denz, 2195): "Priester Christus heeft zich geofferd en offert zich nog altijd als slachtoffer voor onze zonden". Evenzo zegt Pius XII in zijn grote encycliek *Mediator Dei et hominum* van 30 november 1947 over Christus, de voornaamste offeraar: "Op de altaren offert Hij zich insgelijks dagelijks op voor onze verlossing, opdat wij, ontrukkt aan de eeuwige verdoemenis, worden opgenomen in de kudde van de uitverkorenen". En dat niet door een nieuwe verdienste, maar door de toepassing van de verdiensten van het kruis.

3. Het fundamentele theologische argument bevindt zich gedeeltelijk in de Heilige Schrift, gedeeltelijk in de traditie; deze komt op het volgende neer: "Christus is altijd levend om voor ons te bemiddelen", zoals gezegd wordt in Hebr., 25 en in Rom., VIII, 34; en volgens de gezamenlijke leer van de Kerkvaders is Hij de eerste priester van het Misoffer en van elke Mis. Wel, dit eerste priesterschap heeft Christus niet alleen vroeger, toen Hij de Mis instelde, uitgeoefend; maar omdat Hij "eeuwige priester is naar de orde van Melchisedech" en "altijd levend om voor ons te bemiddelen", voert Hij het tegenwoordig uit; Hij kan immers Zijn functie als eerste offeraar niet verzuimen.

Dus als eerste priester van het Misoffer wil en offert Christus werkelijk elke Mis; dit toont vooral de zeer eminente waardigheid van ons misoffer, niet alleen van de kant van het aangeboden slachtoffer, maar ook van de kant van de eerste offeraar en van zijn godmenselijke handeling, dat wil zeggen zijn eerherstellende aanbidding, zijn bemiddeling en zijn dankzegging.

Daaruit volgt dat de celebrant moet streven naar een steeds intiemere en werkelijke vereniging met Christus die werkelijk de Mis opdraagt, en precies zoals Hij haar opdraagt op een heel volmaakte wijze, door een godmenselijke handeling van een oneindige waarde, met haar soevereine contemplatie, haar zeer vurige liefde, haar zeer volmaakte godsdienst en devotie. De celebrant heeft zo intiemer deel aan het hoogste priesterschap van Christus... Zo wordt de celebrant er ook toe gebracht te denken dat Christus niet alleen priester is, maar ook slachtoffer, dat Hij vroeger uitermate heeft geleden en dat Hij nu aan de Vader de smarten van zijn mystiek lichaam of onze smarten aanbiedt, opdat zij meer waarde hebben voor het heil van de zielen.

(...) Dat moeten de gelovigen horen, opdat zij meer aandacht schenken aan de eerste Priester van wie de celebrant slechts de dienaar is, en niet de opvolger. Zij zullen zo beter de oneindige waarde van de Mis begrijpen, niet alleen wegens het slachtoffer, maar ook wegens de eerste offeraar. En zij zullen beter begrijpen dat het Misoffer en het Kruisoffer substantieel hetzelfde zijn (wat betreft het slachtoffer en de eerste offeraar), hoewel zij verschillen in de manier van offer; deze was vroeger bloedig, pijnlijk, verdienstelijk, terwijl zij nu niet bloedig, maar sacramenteel is; zij is niet meer pijnlijk noch verdienstelijk, maar past op ons *ex opere operato* de voldoening en de verdiensten van het Lijden toe en brengt in onze zielen zeer overvloedige vruchten voort, naar de mate van onze aanleg. Als zij deelnemen aan het Misoffer, zagen de heiligen niet meer de celebrant, maar Christus zelf die zich offert voor de glorie van de Vader en het heil van de zielen.

Praktische gevolgen

Op het ogenblik van de consecratie moet de celebrant zich nederig en intiem verenigen met de eerste Priester. Als hij zich vernedert opdat Christus getoond wordt, dan wordt hij gekroond met glorie en eer als de echte vertegenwoordiger van Christus. "Hij moet groter worden en ik kleiner" zei de Voorloper (Joh. III, 30). Zoals de mensheid van Christus, ontgaan van haar eigen persoonlijkheid, gekroond is met glorie en eer als hypostatisch verenigd met de persoon van het Woord, zo wordt ook de celebrant die niet consacreert in zijn eigen naam, hoog verheerlijkt omdat hij als een andere Christus wordt. Als de mensheid van Christus de goddelijke persoonlijkheid van het Woord had verloren en de menselijke persoonlijkheid had ontvangen, dan zou zij door het feit zelf de oneindige waarde van zijn verdiensten verloren hebben; zo ook, naar analogie, als de celebrant niet in de naam van Christus zou handelen, maar in zijn eigen naam, dan zou hij heel zijn priesterlijke waardigheid verliezen en niet consacrerend. De vereniging van de nederigheid en de priesterlijke waardigheid wordt tot uitdrukking gebracht door deze woorden van Sint Paulus (II Cor. IV, 7): "We dragen deze schat in lemen vaten, opdat duidelijk wordt dat zijn verheven kracht van God komt en niet van ons". De overeenstemming van de nederigheid en de priesterlijke waardigheid wordt uitgedrukt in deze woorden van de liturgie: "God, grootheid van de nederigen, die de zalige Franciscus van Paula hebt overstelp met de eer van de heiligen, verleen ons, bidden wij u...enz."

De priester oefent zijn priesterschap slechts volledig uit door de consecratie en de opheffing van het lichaam van Christus en van zijn zeer kostbaar bloed.

Innige vereniging tussen de eerste priester en de celebrant

De waardig en vroom opgedragen Mis is een Mis, gelezen met geest van geloof, vertrouwen in God, liefde voor God en voor de zielen. De kracht of de impuls van de goddelijke deugden zijn voelbaar en zij inspireren de deugd van godsdienst. Het *Kyrie eleison* is dus een echt smeekgebed; Het *Gloria in excelsis* is een aanbidding van de Allerhoogste. Het Evangelie van de dag wordt gelezen met een diep geloof; de woorden van de consecratie worden uitgesproken door bedienaar in werkelijke vereniging met Christus, eerste Priester, en met een zekere kennis van de geestelijke uitstraling van deze sacramentele offerande en opoffering in de wereld en tot in het vagevuur. Ook het *Agnus Dei* wordt gezegd door werkelijk de vergiffenis van de zonden te vragen; de Communie tenslotte is wat zij moet zijn, iedere dag wezenlijk vurigere en vruchtbaarder dan de voorafgaande dag, in de mate van de dagelijkse vermeerdering van de liefde door het sacrament van de Eucharistie. Het uitdelen van de communie is geen mechanische uitdeling, maar de gift aan de gelovigen van een overvloedig leven, opdat zij er vollediger aan deelnemen. Het Misoffer eindigt met de eenvoudige, maar levendige beschouwing van de Proloog van het evangelie volgens de H. Johannes. Daarna volgt de persoonlijke dankzegging: dat is het geschikte moment voor een intiem gebed, wanneer Christus sacramenteel in ons aanwezig is en onze ziel onder zijn werkelijke invloed staat, op voorwaarde dat zij ingetogen blijft.

Het eucharistisch offer door de H. Johannes de evangelist opgedragen in tegenwoordigheid van de H. Maagd Maria was werkelijk de sacramentele voortzetting van het kruisoffer, waarvan

de zeer levendige herinnering in de geest van de Moeder van God en van haar geestelijke zoon bleef.

De Mis die de H. Augustinus opdroeg na de uren van beschouwing die uitgedrukt worden in "*de Stad Gods*" en de "*Over de Drie-eenheid*", moest een innige vereniging met Christus, priester, zijn.

Zo ook de Mis van de H. Benedictus, de H. Dominicus, de H. Thomas en de H. Bonaventura, die dankzeggingen hebben geschreven die nog in gebruik zijn, de Mis van de H. Filippus Neri, die dikwijls in extase raakte na de consecratie door de intensiteit van zijn contemplatie en zijn liefde voor Jezus, priester en slachtoffer.

Heel wat gelovigen die de H. Franciscus van Sales zagen celebreren, hielden altijd een diepe verering voor hem.

De H. Pastoor van Ars zei: "Als wij wisten wat de Mis is, zouden wij sterven". "Om waardig te celebreren, moet de priester een heilige zijn. Wanneer wij in de hemel zullen zijn, dan zullen wij zien wat de Mis is, en hoe vaak wij haar hebben opgedragen zonder de eerbied, de aanbidding, de ingetogenheid die haar verschuldigd zijn".

Zoals het gezegd wordt in de Navolging van Christus (L. IV, c. 9): de heiligen verenigden altijd de persoonlijke gave van hun eigen lijden met de offerande van Christus zelf, die tegelijkertijd priester en slachtoffer is.

In een Mis die zo opgedragen wordt, zien de gelovigen de verhevenheid van ons priesterschap, dat als een uitbreiding van het priesterschap van Christus is. Bijgevolg leren zij langzamerhand, niet alleen de historische Christus kennen, dat wil zeggen Christus zoals Hij vroeger op aarde geleefd heeft, maar de altijd levende Christus die bemiddelt voor ons.

Bijgevolg voelen de gelovigen zich van dat moment af levende leden van het mystiek Lichaam van Christus; zij danken God uit de grond van hun hart voor alle weldaden ontvangen sinds de tijd van hun doopsel en verlangen godvruchtig naar een vurige en vruchtbare communie.

Zij erkennen dus veel beter de oneindige waarde van de Mis. Zij begrijpen gemakkelijker dat een enkele Mis tienduizend zielen even goed kan verlichten en opwekken als één ziel, als zij goedgezind zijn, evenals de zon op een plein even goed tienduizend personen verlicht en verwarmt als één persoon. De Mis is, immers, wezenlijk (quod substantiam) de voortzetting van het Kruisoffer, dat nuttig kan zijn voor alle mensen, zoals het dat was voor de goede moordenaar. Want Christus is gestorven voor allen, en elke Mis ook heeft een oneindige waarde hetzij vanwege het aangeboden slachtoffer, hetzij door de eerste offeraar. Maar het is nodig dat door onze manier van celebreren de gelovigen de onmetelijke waarde van dit sacramentele offer begrijpen.

1. Uittreksels uit "de vereniging van de priester met Christus priester en slachtoffer" (Nuntiavit).
2. Zo denken Cajetanus, Jean de St. Thomas, de karmelieten van Salamanca, Gonet, Suarez, Bellarmine, Bérulle, Condren, Bossuet, Olier, Thomassin en recent Lepin, Grimal, Michel, Petazzi, S.J.

Het kruisoffer van Onze Heer Jezus Christus¹

Mgr. Marcel Lefebvre

Er is een rechtstreeks verband tussen de Eucharistie, de instelling van het priesterschap en het Lijden van Onze Heer; tussen het Laatste Avondmaal en Gethsemani.

Zoals Onze Heer Jezus Christus de wijnstok, het koren, de tarwe, heeft gekozen voor zijn Eucharistie en zoals deze elementen fijngemalen zijn om het Lichaam en Bloed van Onze Heer Jezus Christus te worden, want het zijn het brood en de wijn die Jezus Christus heeft gekozen als grondstof voor het sacrament van de Eucharistie, zo zal de olijf uitgeperst worden om de heilige olie te worden. Waarom heeft Hij deze verschillende vruchten gekozen die fijngemalen moeten worden? Onze Heer Jezus Christus heeft zelf gezegd: "Ik ben alleen geweest om de wijnpers te treden"², en Hij was dus als het ware zelf in de wijnpers. Hij ging lijden, ging uitgeperst worden en ging al zijn Bloed geven voor de vrijkoping van onze zonden. Zo heeft Hij deze schepselen willen kiezen die, naar zijn voorbeeld, ook fijngemalen zouden worden, om deze heilige olie, dit brood, deze wijn, tot de instrumenten van onze heiligmaking om te vormen. Als Jezus deze elementen heeft willen kiezen en fijngemalen, dan is dat, omdat ook wij met Hem slachtoffers moeten worden, ook fijngemalen moeten worden in de boetvaardigheid, de beproeving, het offer, om ons meer te verenigen met Hem. Want het is zeker om ons te verenigen met Hem dat wij zijn Lichaam eten en zijn Bloed drinken en de heilige oliën ontvangen.

Waarom heeft Onze Heer deze elementen van brood en wijn ook gekozen? U weet het, het is een vergelijking die dikwijls gemaakt wordt, maar die altijd in herinnering gebracht moet worden. Het brood is de vrucht van granen die samen gemalen zijn, platgedrukt en verenigd. Om brood te maken, moeten deze granen worden gemalen, daarna gemengd worden, zodanig dat zij nog slechts een deeg vormen en dat dit slechts één brood wordt. Het eucharistische brood is precies dit beeld van vereniging van alle gelovigen in de mate waarin de gedaanten van het brood de vrucht zijn van deze eenwording van graankorrels. Zo is het ook met de wijn: ook alle die druiven moeten vermengd worden om wijn te verkrijgen. Onze Heer heeft dus deze elementen willen kiezen om ons te tonen dat wij één moeten zijn om ons in Hem te veranderen. Als wij geen naastenliefde in ons hebben, als wij onderling niet één zijn, zal Onze Heer niet doeltreffend kunnen zijn in ons: dat is niet mogelijk. Onze Heer Jezus Christus kan niet binnenkomen in een ziel die de naastenliefde niet heeft. Laten wij daarom onze zielen altijd tot gevoelens van naastenliefde brengen.

De allerheiligste Kerk ziet altijd haar mystieke Bruidegom in de Hof van Olijven: Jezus ter aarde geworpen, biddend, lijdend! Lijdend bloedvergieten door de smart die Hij ervaart! Maar wat is dan die smart? Heeft Jezus niet de aanschouwing van God? Ja, zelfs hier, op deze aarde, had Jezus in zijn heilige ziel, de aanschouwing van God. Dus, waarom leed Hij dan zo? Een engel is Hem komen helpen, zó leed Hij...

Om onze zonden, om deze wereld die Hem niet wil ontvangen. "Hij is gekomen onder de zijnen en de zijnen hebben Hem niet ontvangen" (Joh. 1, 11)?

Hoe is dat mogelijk? Groot geheim, groot geheim van deze wereld die weigert God te ontvangen, die de Verlosser weigert!

1. Uittreksels uit het werk "De Mis van altijd" (Clavis), blz. 99-101 en blz. 107.
2. "Torcular calcavi solus" (naar Isaïas 63, 3).

Een bisschop keert terug naar de Mis van altijd

Mgr. Salvador Lazo (1918-2000)

Na meer dan een jaar zoeken naar de waarheid, kom ik tot een zekerheid en, bijgevolg, tot het nemen van een beslissing: terug te keren naar de traditionele Kerk, en tezelfdertijd, de Latijnse Tridentijnse Mis herne-
men.

Maar waarom wou ik de Mis 'Novus Ordo' opgeven om terug te keren tot de Latijnse traditionele H. Mis? De volgende beschouwingen bevestigden mijn besluit om te veranderen.

Ik was ervan overtuigd, dat de Novus Ordo Missae niet de Mis is, die ingesteld is tijdens het Laatste Avondmaal door Onze Heer Jezus Christus, Zoon van God. Jezus Christus is voor deze Mis op de Calvarieberg gestorven. Zij is bijgevolg bewaarster van al zijn verdiensten. Zij heeft de levens van miljoenen personen geheiligd in de loop der eeuwen.

De ritus van de nieuwe Mis daarentegen is een uitvinding van Pater Annibale Bugnini, een vrijmetselaar. Zes Protestantse pastores hebben hem geholpen om ze te realiseren. Zij is, door haar zelf, geestelijk onvruchtbaar, vermits ze gesticht is door een simpele sterveling.

In de Latijnse Mis, hersteld door het Concilie van Trente is na de consecratie, de tegenwoordigheid van Christus onder de geconsecreerde gedaanten een werkelijkheid. Jezus Christus is werkelijk tegenwoordig in het geconsecreerde brood en de wijn, want de transsubstantiatie komt werkelijk tot stand.

In de nieuwe ritus daarentegen schijnt Christus alleen spiritueel aanwezig. De nieuwe Mis doet zich voor als een eenvoudig maal, een herdenking, een vereniging.

De Latijnse Mis is in wezen een offer. Ze is het offer van het Kruis. Zij is niet alleen maar een offer van genaden en aanbidding, maar zoals het Concilie van Trente bepaalde, is ze eerst en vooral een waar sacrificie van verzoening en uitboeting van de zonden.

Het is de taak van de priester het heilig sacrificie van de Mis op te dragen en dat blijft zijn essentiële en uitsluitende taak. Hij alleen heeft de macht het Lichaam en Bloed van Onze Heer Jezus Christus te consacreran. Daarom is hij naar God gericht wanneer hij de H. Mis opdraagt. In de nieuwe ritus keert de priester zich naar de gelovigen, omdat hij de plaats inneemt van een eenvoudige voorganger van de vereniging, niet in zekere zin als een gewijde priester.

Omwille van het eucumenisme is de Mis, ingesteld door Jezus Christus, afgeschaft. De oude Mis bevatte talrijke Katholieke dogma's die de Protestanten niet aanvaardden. Om het grote bezwaar nopens het plan alle godsdiensten te verenigen, vooral wat de Protestanten betreft, heeft men de H. Mis verworpen. Wat gebeurt er? Een Protestantse mis kan slechts als resultaat opleveren 'de Katholieken' protestant te maken. En dat is wat we vaststellen: de Katholieken worden Protestant.

We stellen eveneens vast, dat de paus zich niet beijvert om de bekering tot het katholicisme van de niet katholieken, de protestanten, de heidenen, wanneer hij ze ontmoet. Nochtans, Christus heeft zijn Apostelen uitgezonden om het Evangelie te verkondigen aan alle mensen, "buiten de

Kerk, is er geen heil", is een leuze van geloof die de ware missionaire geest fundeert.

(...) Naast deze zeer sterke dogmatische en liturgische argumenten, had ik momenten van heimwee naar de oude liturgie, vooral naar de gregoriaanse gezangen. Wanneer ik seminarist was in het seminarie van Christ - Roi (Christus Koning) ik herinner me dat de zonen van de gelukzalige Arnold Janssen de gewoonte hadden de plechtige feesten als Kerstmis, Driekoningen, Pasen, Pinksteren en Sacramentsdag op te luisteren met gregoriaanse melodieën.

De engelenmis van de zondag, de plechtige tonen van het Magnificat tijdens de vespers, de completen, ademen een engelachtige schoonheid. De herinnering aan de aan de gregoriaanse zang van het Romeinse martyrologium en de vigilie van Kerstmis, staan me nog levend voor de geest.

Ik heb zo het uitzonderlijk voorrecht gekregen terug te keren naar het traditioneel geloof en de liturgie. Mijn diepste dankbaarheid bestaat in het feit dat ik een uniek privilege heb ontvangen door opnieuw het heilige sacrificie op te dragen tot eer van de heilige Driëne God.

Mijn eerst traditionele Latijnse mis, na 27 jaar, had plaats op 22 augustus 1995. Toen nodigde Mgr. Fellay, algemene Overste van de Priesterbroederschap Sint Pius X, mij door tussenkomst van abbé Paul Morgan, prior van Manilla, uit bij de wijdingen te Ecône in Zwitserland, in juni 1996.

(...) Bij mijn terugkeer in de Filippijnen vernam ik dat verschillende groepen me wensten te ontmoeten. Ze verlangden te weten waarom ik de nieuwe ritus van de mis verworpen had. Ze vonden het eigenaardig dat, alhoewel de nieuwe mis opgelegd werd door de katholieke bisschoppen, dat ik bisschop, mij verzette tegen de hiërarchie. Uitleg was nodig. Ik maakte van deze gelegenheden gebruik om mijn volk in te lichten nopens de crisis en de verwarring die er thans heerst in de katholieke Kerk.

In werkelijkheid, de onwetendheid is er niet alleen bij de leken, maar ook bij de katholieke priesters. Wat mij betreft, ik heb werkelijk niet goed geweten wat er in het concilie van Vaticanum II gebeurd is, voor dat ik mijn ontslag nam in het bestuur van het diocees van San Fernando de la Union in 1993. Het duurde nog ongeveer twee jaar om me op de hoogte te stellen en me te vergewissen, dat er een samenspannen is van de vijanden van de katholieke Kerk, die dit vermetel complot georganiseerd hebben...

Moge God ons de genade geven om te volharden tot het einde, trouw aan de katholieke Traditie en aan de traditionele Latijnse mis, want het is enkel in deze vooruitzichten dat wij de eeuwige kroon van de overwinning zullen ontvangen...

Pater Calmel en de H. Mis¹

P. Jean-Dominique o.p.

Op 27 november 1969, drie jaar voor de fatale ingangsdatum van de nieuwe Ordo missæ, bracht deze zoon van de H. Dominicus zijn weigering tot uitdrukking. Het volstaat om deze historische tekst te lezen om zo te begrijpen uit welke blik op het geloof, uit welke theologische zekerheid, uit welke liefde tot God, uit welke diepte zijn weigering voortkwam. Tot aan zijn dood, wil pater Calmel trouw blijven aan de Mis van zijn wijding.

De verklaring van pater Calmel

“Ik houd me aan de traditionele Mis, die welke werd gecodificeerd, maar niet gefabriceerd, door de H. Pius V, in de 16de eeuw, in overeenstemming met een gewoonte van meer eeuwen. Ik weiger dus de Ordo Missæ van Paulus VI.

Waarom? Omdat deze Ordo Missæ in werkelijkheid niet bestaat. Wat bestaat, is een algemene en permanente liturgische revolutie, voor rekening van of gewild door de huidige paus, die voor een kwartier het masker van de Ordo Missæ van 3 april 1969 opzet. Het is het recht van iedere priester, te weigeren het masker van deze liturgische revolutie te dragen. En ik acht het mijn plicht als priester om te weigeren deze Mis van een dubbelzinnige ritus op te dragen.

Als wij deze nieuwe ritus aanvaarden, die de verwarring tussen de katholieke mis en het protestantse avondmaal in de hand werkt – zoals twee kardinalen dit gemeenschappelijk zeggen en zoals betrouwbare theologische analyses aantonen – dan zullen we snel van een onderling uitwisselbare mis (zoals overigens een protestantse dominee erkent) vervallen tot een rond-uit ketterse en dus waardeloze mis. Begonnen door de paus, daarna door hem overgelaten aan de nationale kerken, zal de liturgische hervorming haar helse gang gaan. Hoe kunnen we accepteren om ons medeplichtig te maken?

U zult me vragen: hebt u erover nagedacht waaraan u zich blootstelt door met alle kracht vast te houden aan de Mis van altijd? Zeker. Ik stel me, als ik me zo kan uitdrukken, bloot aan het volharden op de weg van de trouw aan mijn priesterschap, en dus aan het brengen van het nederige getuigenis van mijn ambt van priester aan de opperpriester, die onze hoogste rechter is. Ik stel me ook bloot aan het geruststellen van de ontreddere gelovigen, beproefd door scepticisme of wanhoop. Immers, iedere priester die zich houdt aan de ritus van de mis, gecodificeerd door de H. Pius V, de grote dominicaanse paus van de Contra-Reformatie, stelt de gelovigen in staat deel te nemen aan het H. Misoffer zonder mogelijke dubbelzinnigheid, zich een te voelen zonder het risico van bedrogen te worden, met het mens geworden en geofferde Woord van God, werkelijk tegenwoordig gesteld onder de heilige gedaanten. Aan de andere kant werkt de priester die zich voegt naar de nieuwe ritus, van a tot z bedacht door Paulus VI, wat hem aangaat mee aan het geleidelijk invoeren van een leugenachtige mis waarin de tegenwoordigheid van Christus niet meer echt zal zijn, maar getransformeerd zal worden in een lege gedachtenis; door het feit zelf zal het Kruisoffer nog slechts een godsdienstige maal-

tijd zijn waarbij de katholieke een beetje brood zal eten en een beetje wijn drinken, verder niets, zoals bij de protestanten. – Als de katholieke accepteert, mee te werken aan de revolutionaire invoering van een dubbelzinnige mis, gericht op de vernietiging van de Mis, tot welke wereldlijke tegenslagen, tot welke ongelukken op deze wereld zal de katholieke zich dan veroordelen? De Heer weet waarvoor de genade volstaat. In werkelijkheid volstaat de genade van het Hart van Jezus, omgeleid naar ons door het heilig offer en door de sacramenten, altijd. Daarom zegt de Heer ons zo rustig: “Wie zijn leven verliest op deze wereld om Mij, redt het voor het eeuwige leven.”

Ik erken zonder te aarzelen het gezag van de Heilige Vader. Maar ik verklaar dat iedere paus, bij de uitoefening van zijn gezag, misbruik van gezag kan maken. Ik houd vol dat paus Paulus VI misbruik van gezag maakt, van een buitengewone ernst, op het moment dat hij een nieuwe ritus construeert op een definitie van de mis, die heeft opgehouden katholiek te zijn. “De mis”, schrijft hij in zijn Ordo Missæ, “is de vergadering van het volk van God, onder voorzitterschap van een priester, om de gedachtenis van de Heer te vieren.” Deze arglistige definitie laat opzettelijk weg wat de katholieke mis voor altijd wezenlijk anders heeft gemaakt dan het protestantse avondmaal. Want in de katholieke mis gaat het niet om de een of andere gedachtenis; de tegenwoordigstelling is zodanig dat de Mis werkelijk het Kruisoffer bevat, omdat het lichaam en het bloed van Christus werkelijk tegenwoordig gesteld worden door de kracht van de dubbele consecratie. Daarover kan geen misverstand zijn in de ritus die gecodificeerd is door de H. Pius V, maar dat blijft onzeker en dubbelzinnig in de door Paulus VI samengestelde ritus. Ook oefent de priester, in de katholieke mis, niet het een of ander voorzitterschap uit; getekend met een goddelijk teken dat hem voor de eeuwigheid afzondert, is hij de dienaar van God die de mis opdraagt door Hem; dat scheelt alles met het gelijkstellen van de priester met de een of andere leider, gedelegeerd door gelovigen voor het goede verloop van hun vergadering. Dat, wat geheel duidelijk is in de misritus, verordend door Pius V, wordt versluierd zo niet weggelaten in de nieuwe ritus.

De eenvoudige eerlijkheid dus, maar oneindig meer mijn priestereer, vragen mij niet de onbeschaamdheid te hebben te sjacheren met de katholieke mis, ontvangen op mijn wijdingsdag. Omdat het erom gaat loyaal te zijn, en vooral bij een onderwerp van een goddelijk gewicht, is er geen gezag op de wereld, ook al zou het een pauselijk gezag zijn, die me kan tegenhouden. Bovendien is het eerste bewijs van trouw en liefde dat de priester aan God moet geven, het intact bewaren van het oneindig kostbare onderpand dat hem is toevertrouwd toen de bisschop

hem de handen oplegde. Het is vooral over dit bewijs van trouw en liefde dat ik geoordeeld zal worden door de Opperrechter. Ik verwacht vol vertrouwen op de Maagd Maria, de moeder van de Opperpriester, dat zij voor mij verkrijgt, dat ik tot mijn dood trouw mag blijven aan de katholieke mis, waarachtig en zonder dubbelzinnigheid, Tuus sum ego, salvum me fac (Ik ben de uwe, maak me zalig).¹

Pater Calmel zag zeker de enge grenzen van zijn Verklaring. Zij kwam voort uit de pen van een eenvoudige priester. Hij zou gewild hebben dat zij van hoger kwam, dat het een bisschop was die sprak. Daarom had hij, voordat hij zelfs zijn tekst samenstelde, Mgr. Lefebvre gesmeekt, het woord te nemen. Maar op dat moment gaf deze er de voorkeur aan, zich te baseren op de brief van de Roomse kardinalen.

Op 25 november 1970 stelde Mgr. Lefebvre een tegelijkertijd leerstellige en pastorale tekst op, waarin hij definitief de nieuwe orde van de Mis weigerde. Maar hij deelde die slechts vertrouwelijk mee aan de seminaristen en maakte deze pas op 9 juni 1971 bekend.²

Mgr. Lefebvre treedt openlijk in het strijdperk

Weldra schonk de Voorzienigheid aan pater Calmel de grote vreugde om kennis te maken met Ecône. Mgr. Lefebvre nodigde hem namelijk uit om de retraite van de Goede Week te preken van april 1974. Dadelijk ontsnapt er een kreet van bewondering aan zijn hart: "Hier, een huis vol hoop: een honderdtal toekomstige priesters: het bloed stroomt. Overste die een heilige bisschop is; zeer gemengd professorenkorps: deze bisschop, piraat van God, heeft de kerkelijke oceanen afgeschuimd om een bonte collectie van professoren te oogsten" (Brief van 5 april 1974).

Vanaf zijn eerste voordracht geeft de predikant de toon aan: "De mis behoort aan de Kerk. De nieuwe mis behoort alleen aan het modernisme. Ik behoud de katholieke, traditionele, gregoriaanse mis, omdat zij niet tot het modernisme behoort: zij hebben geen macht over haar. Het modernisme is het mo-

dernistische systeem: het is een virus. Het is besmettelijk, dat moet vermeden worden. Een getuigenis is absoluut. Als ik de katholieke mis erken, moet ik afzien van andere missen. Het is als de wierookkorrel voor de afgoden: het is een enkele korrel of helemaal niet. Dus, "helemaal niet".

De predikant had vernomen dat enkele seminaristen zich, tijdens hun vakantie, nog veroorloofd hadden aan de nieuwe mis deel te nemen, mits zij werd opgedragen door een waardige priester. Mgr. Lefebvre had hun nog geen beslissende instructie gegeven. Pater Calmel reageerde energiek:

"Ziet u Mgr. Lefebvre naar die mis gaan? of de H. Pius X als seminarist naar de mis van de nieuwe godsdienst gaand? Door eraan deel te nemen, neemt u Mgr. Lefebvre en de H. Pius X er mee naar toe. Sleep de H. Pius X niet mee naar de mis van de nieuwe godsdienst! Als u dat niet ziet, bid dan het gebed van de H. Jeanne d'Arc in haar gevangenis: "Allerliefste God, ter ere van uw allerheiligste Lijden, vraag ik U, als U mij bemint, me te openbaren wat ik moet doen met de geestelijken. We kunnen slechts standhouden als we een martelaarsziel hebben. (...) Dat is niet leuk, maar de liefde tot God vraagt ons dat: zo'n moeilijk, zo'n afmattend getuigenis, met alle valse problemen van gezag, van gehoorzaamheid. De liefde tot God maakt de martelaars, de geloofsgetuigen. Ons getuigenis, onze strijd is, de trouwe ritus te behouden, belijders van het geloof te zijn in onze tijd, dat is een grote eer die God ons brengt. Wat onze gevoelens van verbanning, van verlatenheid ook zijn, we moeten volhouden!"

De wederzijdse bewondering en de eensgezindheid van gedachte die deze predikbroeder en Mgr. Lefebvre verenigden, zouden zich enkele maanden later tonen. Op de dag van 21 november 1974 publiceerde de moedige aartsbisschop een Verklaring waarvan het licht en de sterkte duidelijk geïnspireerd waren. Hij verkondigde er met name in: "Men kan niet de 'lex orandi' diep veranderen zonder de 'lex credendi' te veranderen". Met een nieuwe mis komt een nieuwe catechismus overeen, een nieuw priesterschap, nieuwe seminaries, nieuwe universiteiten, een charismatische Kerk die de pinksterbeweging aanhangt, allemaal dingen die in strijd zijn met de orthodoxie en het leergezag van altijd.

Deze Hervorming die het doel is van het liberalisme, van het modernisme, is helemaal vergiftigd; zij gaat uit van de ketterij en leidt tot de ketterij, zelfs als al haar handelingen formeel niet kettters zijn. Het is dus voor iedere bewuste en trouwe katholiek onmogelijk deze Hervorming aan te nemen en zich op welke manier dan ook eraan te onderwerpen.

De enige houding van trouw aan de Kerk en aan de katholieke Leer, voor ons heil, is de categorische weigering van de acceptatie van deze Hervorming".

Wat een vreugde was het voor pater Calmel, onder de pen van een bisschop terug te vinden wat de ziel van zijn leven en van zijn predicatie had uitgemaakt. Gegrepen door een heftige emotie jubelde de dominicaan. Een bisschop had gesproken. Een opvolger van de Apostelen liet de stem horen van de onveranderlijke Traditie.

1. Genomen uit Le père Roger-Thomas Calmel (Clovis), uittreksels van de blz. 446-448, blz. 450, blz. 549-554.

2. Zie Mgr. Tissier de Mallerays, Marcel Lefebvre, une vie (Clovis), blz. 487.

Is de nieuwe mis geldig?¹

E.H. Jean-Michel Gleize

Christus heeft de Mis ingesteld voor een heel precies doel: opdat zij het Kruisoffer voortzet. Wat duidelijk maakt dat er in de Mis zowel werkelijke tegenwoordigstelling als offer moet zijn.

Maar de Mis is door Christus ingesteld als een werk om op concrete manier te verwezenlijken. De Mis is dus een kunstwerk dat als stof brood en wijn heeft, en waarvan de vorm deze stof bepaalt opdat zij haar doel bereikt en dus wezenlijk en eenvoudigweg werkelijke tegenstelling en kruisoffer is. Deze vorm brengt de wijding van de stof tot haar doel tot stand in dezelfde mate waarin zij haar aanduidt, want het is de vorm van een sacrament. De Mis, wel begrepen als kunstwerk, is dus een stof, brood en wijn, bepaald door de vorm, die gelijkstaat met de woorden van de consecratie. Deze woorden veranderen het brood en de wijn in een sacramentshandeling, dat wil zeggen dat zij de stof wijden tot het doel waarvoor zij wordt gebruikt in dezelfde mate waarin zij deze wijding aanduiden. Zo is de bedoeling van Christus, voornaamste handelende persoon van de Mis, van wie de priester slechts het instrument is.

Twijfelachtige *modus significandi*

De nieuwe ritus echter brengt deze wijding van de stof tot haar doel slechts op twijfelachtige wijze tot uitdrukking. Om deze situatie aan te duiden zegt het *Kort kritisch onderzoek* (IV, 4) namelijk, dat de 'modus significandi' van de woorden van de consecratie van de nieuwe mis twijfelachtig is. Dit begrip van 'modus significandi' is heel belangrijk en de H. Thomas benadrukt het wanneer hij onderscheid maakt tussen de 'res significata' en wat hij noemt de overeenkomende 'modus significandi'. Hij zegt bijvoorbeeld dat "om zich naar waarheid uit te drukken, het niet volstaat de realiteiten die worden aangeduid door de woorden, te beschouwen, men moet ook rekening houden met de manier waarop zij worden aangeduid door de woorden" (ST 1a pars, q. 39, art. 5). In dit geval is de 'modus significandi' die van een ritus. Een ritus is een geheel van tekens die in onderlinge afhankelijkheid iets aanduiden. De manier waarop een ritus aanduidt, is niet die van een woord of een geïsoleerd gebaar. Het is die van een geheel van woorden en gebaren, waarvan ieder deel zijn betekenis krijgt in de mate waarin het samenhangt met alle andere. De zin van de woorden van de consecratie van de Mis hangt dus af van alle andere woorden en van alle gebaren die de Mis vormen, dat wil zeggen van de gehele ritus. Het gaat zo, omdat de manier waarop de woorden aanduiden (hun 'modus significandi') niet die is van een abstracte en geïsoleerde leerstellige uitspraak. Het is de manier van een noodzakelijk element van een ritus.

Het is het geheel van al die elementen, bezien voor zover zij samenhangen, en elkaar wederzijds verklaren, dat de betekenis van ieder aan elkaar geeft. Als het geheel van de ritus aangeeft dat het doel van de Mis is, de werkelijke tegenstelling en het kruisoffer tot stand te brengen in dezelfde mate waarin zij ze aanduidt, dan duiden de woorden van de consecratie doeltreffend deze werkelijke tegenstelling en dit offer aan: zij brengen ze tot stand. Het is juist dit doel

dat wordt uitgedrukt in heel haar nauwkeurigheid, vereist door de vorm zoals zij bestaat in het missaal van de H. Pius V, dat wil zeggen als deel van een geheel, *vast samenhangend* met alle andere delen: het geheel van een traditionele liturgische ritus, genomen als een integraal geheel, garandeert deze aanduiding van de sacramentele vorm. De nieuwe ritus bevat zonder twijfel materieel de woorden van de consecratie, als een element onder andere elementen. Maar deze woorden krijgen hun betekenis als en alleen als ze formeel worden gezien, en niet als een geïsoleerd element, maar als een noodzakelijk deel van de nieuwe ritus, dat wil zeggen zoals zij aanduiden in samenhang met alle andere elementen van deze ritus.

Het *Kort kritisch onderzoek* toont, door een zo compleet mogelijke beschrijving, aan, dat zo gezien deze woorden op twijfelachtige manier het doel van een echte Mis aanduiden. De nieuwe ritus van Paulus VI brengt, bijvoorbeeld, de offerhandeling terug tot alleen de woorden van de consecratie, terwijl alle katholieke ritussen (Oosters of Westers) deze handeling niet alleen in de woorden van de consecratie, maar ook ervoor (bij het offertorium) en erna (in de epiclesse) ter sprake brengen (ST. 3a, q. 83, art. 4, ad 9). Zo geldt het, want de liturgie kent geen tijd: de ritus van de Mis is niet een chronologische opeenvolging, zij is een geheel van tekens die herhaaldelijk, en op een met elkaar samenhangende wijze, dezelfde gedachte van een zoenoffer aantonen. Het offertorium van de nieuwe mis geeft het absoluut unieke geval weer van een gebed, ontleend aan een joods tafelgebed: dan is het de vraag, of de nieuwe ritus van Paulus VI niet gehoorzaamt aan de logica van een historisch gebed, gepresenteerd volgens een chronologische volgorde: historisch gebed of gedachtenis van het Laatste Avondmaal.

Het *Kort kritisch onderzoek* besluit met deze termen: "De betekenis van de woorden van de consecratie zoals zij voorkomen in de *Novus ordo*, wordt beïnvloed door de gehele context. Deze woorden kunnen de geldigheid waarborgen door de intentie van de bedienaar, maar zij zijn het niet *ex vi verborum* (door de kracht van de woorden) of meer precies door de kracht van de *modus 'significandi'* die ermee gepaard gaan in de Canon van de H. Pius V. Het kan dus zijn dat deze woorden de geldigheid van de consecratie niet waarborgen".

(...) Alles zal dus afhangen van wat de ritus zal doen zeggen met de woorden van de consecratie. Als de ritus aangeeft dat deze woorden worden gebruikt om doeltreffend het sacramentele mysterie van de transsubstantiatie te realiseren, zullen we te maken hebben met een geldig gecelebreerde katholieke Mis. Maar als de ritus laat verstaan dat diezelfde woorden worden gebruikt om het "verhaal van de instelling" te doen, dan zullen we te doen hebben met de eenvoudige gedachtenis van het lijden en de dood van Jezus. De dubbelzinnigheid van de nieuwe ritus is zodanig dat de twee

betekeningen evenzeer mogelijk zijn. Daarom betekent de ritus van de nieuwe mis twijfelachtig het doel van de Mis.

De intentie

Van een geloof dat zowel goddelijk als katholiek wordt gedefinieerd, wordt de intentie geëist² voor de geldigheid van de sacramenten. De uitdrukking: "intentio faciendi quod facit Ecclesia" (intentie om te doen wat de Kerk doet) verscheen in het begin van de 13de eeuw en zij is voor de eerste keer gebruikt in de verklaringen van het leergezag door paus Martinus V in 1418, in de bul *Inter cunctas* die bepaalde decreten van het concilie van Konstanz bekrachtigt³. Deze uitdrukking komt ook voor bij paus Eugenius IV, bij het concilie van Florence⁴. Paus Leo X veroordeelt het voorstel van Luther, dat de noodzaak van de intentie ontkent. Het concilie van Trente definieert de noodzakelijkheid van deze intentie van goddelijk en katholiek geloof, in het decreet over de sacramenten⁵. Anderhalve eeuw later bevestigt paus Alexander VIII deze definitie als hij degenen die ontkennen dat de intentie nodig is⁶, veroordeelt.

De intentie is een daad van de wil, gesteld door de celebrant die de bedoeling heeft het sacrament te verwezenlijken. (...) Anders gezegd, de intentie is de daad van de wil, die via de middelen⁷ tot het doel leidt. Het is de daad van de wil die kennis veronderstelt van de verhouding die er bestaat tussen de middelen en het doel: het is dus een vrijwillige daad die een oordeel veronderstelt: van het verstand. (...)

De intentie van de celebrant, vereist voor de geldigheid van de sacramenten, is formeel de wil om te doen wat de Kerk doet, als zij het sacrament tot stand brengt. Zij is de intentie van Christus. Het is een vrijwillige daad die, evenals

iedere daad van intentie, een praktisch oordeel van het verstand veronderstelt. Dit praktische oordeel van het verstand geeft weer de kennis van het resultaat dat de wil tot doel heeft, en dat het wilsoordel het voltrekken van het sacrament is. Deze kennis is dubbel impliciet. Immers, het doel van het sacrament, zoals het overeenkomt met de intentie van Christus, wordt niet in zichzelf gekend, maar in de kennis die de Kerk ervan heeft. En deze kennis die de Kerk heeft van het doel van het sacrament, is evenmin gekend in zichzelf, zij is gekend in de ritus van de Kerk, die de celebrant gebruikt. Het verstandelijke oordeel, waarvan de intentie afhangt en die vereist is voor de geldigheid, bestaat in het identificeren van het resultaat, beoogd door de intentie, met "wat de Kerk doet" en ook in het identificeren "wat de Kerk doet" met de ritus van het sacrament, dat wil zeggen niet alleen met de vorm, maar ook met heel de rest van de ritus die de exacte betekenis geeft aan de vorm⁸. Op een dergelijke manier neemt een mens, wanneer hij een document tekent, zelfs zonder het te hebben gelezen, toch welbewust de intentie over van degene die dit document heeft opgesteld, tenminste als hij niet een expliciet tegengestelde intentie heeft. Zo neemt ook een celebrant, wanneer hij de ritus van de Kerk volgt, zelfs zonder op haar betekenis te letten, welbewust de intentie over van de Kerk die deze ritus heeft gemaakt.

Opdat de vereiste intentie voor de geldigheid van de sacramenten er is, is het nodig en volstaat het, dat de celebrant welbewust de wil heeft de ritus van de Kerk te volgen, dat wil zeggen die welke de Kerk werkelijk volgt en die zij werkelijk beschouwt als gewijd⁹. Het verstandelijk oordeel waarvan de vrijwillige daad afhangt, heeft formeel betrekking op een authentiek katholieke ritus. Als er een dwaling is op dit punt, dan is het sacrament on-

geldig. Als er geen dwaling is op dit punt, niettegenstaande elke andere dwaling op andere punten, blijft het sacrament geldig.

Hier volgen enkele voorbeelden die in staat zullen stellen de zaak van meer nabij af te bakenen.

a) Opdat een sacrament geldig toegediend wordt, is het niet noodzakelijk (vanuit metafysische noodzaak...) dat de bedienaar het geloof bezit¹⁰, noch in het algemeen ten opzichte van de waarheden van het dogma die meespelen in de realisatie van het sacrament (bijvoorbeeld, een protestant kan het doopsel geldig geven hoewel hij niet in de erfzonde gelooft) en zelfs niet ten opzichte van de werkzaamheid van het sacrament (bijvoorbeeld een jood of een islamiet kunnen geldig het doopsel geven, zelfs als zij niet geloven in de sacramenten van de nieuwe wet). Mits de bedienaar (kettters of ongelovig) de wil heeft, de katholieke ritus te volgen, en hij zich op dit punt niet vergist, is de intentie impliciet die van de Kerk, en volstaat zij voor de geldigheid.

b) Het is evenmin noodzakelijk (nog altijd vanuit metafysische noodzaak) dat de bedienaar de ware kennis van de Kerk heeft, als hij de bedoeling heeft te doen "wat de rooms-katholieke Kerk doet". Zelfs als de bedienaar zich vergist over de ware Kerk, legitieme eigenares van de ritus, door haar gelijk te stellen met een ketterse of schismatieke sekte, wil hij ondanks deze dwaling, vanaf het ogenblik dat hij zich niet vergist over de ritus van de ware Kerk, doen wat zij doet, en is de vereiste intentie voor de geldigheid verzekerd¹¹. Daarom erkent de katholieke Kerk de geldigheid van het doopsel toegediend door de schis-

matieke of ketterse sekten, mits de bedienars van deze sekten zich aanpassen aan de ware katholieke ritus van het doopsel. Het sacrament wordt ongeldig verklaard als er een fout is op het niveau van de ritus, hetzij van de kant van de stof hetzij van de kant van de vorm.

c) Het is niet noodzakelijk dat de bedienaar de expliciete kennis heeft van de Kerk. Zelfs als hij alleen de intentie heeft te doen "wat is voorgeschreven in het Evangelie", "wat de christenen of de katholieken doen", "wat de persoon die het sacrament verlangt hem vraagt", mits hij de katholieke ritus gebruikt, is de geldigheid van het sacrament gewaarborgd. Daarom is een huwelijk, gesloten tussen gedoopten, geldig, terwijl dezen niet weten dat het huwelijk dat zij sluiten een sacrament is. Het volstaat dat zij de intentie hebben een huwelijk te sluiten zoals de katholieken of de christenen het sluiten, door te doen "wat de gedoopten doen".

Deze drie voorbeelden tonen wat strikt noodzakelijk is (of ten minste voldoende) opdat de sacramenten geldig zijn: de bedienaar moet de ware en expliciete kennis hebben van de authentiek katholieke ritus. Zijn intentie is de wil "deze ritus die de ware ritus van de ware Kerk is" uit te voeren. Dat is het eenvoudige gebruik van de ritus, zelfs zozeer dat, specifiek op dit punt, de dwaling fataal zou zijn. Een protestant die het doopsel zou geven door een andere dan de katholieke ritus (bijvoorbeeld door met water te bevochtigen en niet water over het voorhoofd te laten lopen) zou ongeldig dopen, zelfs als hij ter goeder trouw zou denken dat deze ritus die van de ware Kerk is. Deze uitleg is gegeven door paus Leo XIII in de Apostolische

brief *Apostolici curae* van 13 september 1896 (DS 3318): "De Kerk heeft geen oordeel over de gedachte of de intentie, omdat het gaat over iets dat vanzelf innerlijk is; maar in de mate waarin zij tot uitdrukking komt, moet zij erover oordelen. Wanneer dus iemand, om een sacrament te geven of toe te dienen, ernstig en regelmatig de vereiste stof en vorm gebruikt, is het oordeel, door het feit zelf, dat hij duidelijk heeft willen doen wat de Kerk doet. Op dit principe berust de leer volgens welke ieder sacrament geldig is dat gegeven is door een ketter of een niet gedoopte persoon, mits hij de katholieke ritus heeft gevolgd. Wanneer, daarentegen, de ritus is veranderd met het rampzalige doel, iets anders in te voeren wat niet is ontvangen van de Kerk, die toch gevolgd wordt en vervolgens de ritus, door de instelling van Christus, die verbonden is met de natuur zelf van het sacrament, te verwerpen, dan is het duidelijk dat niet alleen de intentie die nodig is voor het sacrament ontbreekt, maar dat er daar nog een intentie is, die tegen het sacrament ingaat¹²".

Met andere woorden, iedere ritus geeft de vereiste intentie, maar toch is niet iedere intentie gegeven door de ritus. Er is intentie en intentie. De intentie die vereist is voor de geldigheid van het sacrament zoals de Kerk het verlangt, om noodzakelijk en voldoende te zijn, is een objectieve intentie: dat is de impliciete intentie die leidt tot wat de Kerk doet door het volgen van de ritus van de Kerk. De bedienaar kan bovendien een andere, subjectieve intentie hebben: dat is de expliciete intentie om te doen wat de Kerk wil doen, volgens de duidelijke en complete kennis die hij er op persoonlijke titel van kan hebben. Deze tweede intentie zal de eerste versterken, maar zij is niet noodzakelijk. De Kerk eist niet de tweede, maar wel de eerste. De onwetende priesters die de H. Vincentius a Paolo opnieuw vormde, hadden niet de tweede, subjectieve intentie, bij gebrek aan persoonlijke vorming; maar zij hadden de eerste, objectieve intentie, door het feit zelf dat zij de H. Mis opdroegen met de intentie om de ritus van de Kerk te volgen. Deze geeft, met alle verklaringen die zij bevat, de noodzakelijke en voldoende intentie voor de geldigheid, wat overigens ook de tekorten of de persoonlijke inbreng van de bedienaar mogen zijn¹³.

Om de vereiste zekerheid te hebben dat de bedienaar met deze intentie handelt, volstaat het te verifiëren dat de bedienaar de ware ritus van de Kerk volgt. Die kan beschouwd worden vanuit twee verschillende gezichtspunten. Het eerste gezichtspunt is, dat de ritus het voorwerp van de vereiste intentie is en deze veroorzaakt. Het tweede gezichtspunt is, dat het tastbare voldoende teken van de intentie is en bewijst, dat deze er is bij de bedienaar die de ritus volgt. Maar dat geldt natuurlijk altijd behalve bij expliciet bewijs van het tegengestelde, dat wil zeggen als de bedienaar niet duidelijk op de een of andere manier laat blijken (zelfs buiten de ritus zelf) dat hij deze intentie uitsluit. Volgens de klassieke regels, volgens van de theologie van voor 1969, kunnen er twee vormen van het gebrek aan objectieve intentie zijn: ten eerste, als er, onafhankelijk van de ritus, een expliciete intentie is, apart van die welke voortkomt uit de ritus en die hem positief uitsluit, ten tweede, als een ritus wordt gevolgd (zelfs te goeder trouw) die niet die van de katholieke Kerk is.

Gezien deze klassieke categorieën, vertegenwoordigt de nieuwe mis een absoluut nieuwe situatie. Zeker kan zij, als ieder sacrament, het risico lopen ongeldig te zijn door een tegengestelde expliciete intentie bij de bedienaar. We vinden daar het motief van ongeldigheid terug, gewoon of generiek, dat de ongeldigheid even goed in de oude als in de nieuwe

ritus kan voorkomen. Maar dit soort risico is klein, en de bijbehorende ongeldigheid wordt zelden veroorzaakt. Dát is niet de typische reden waarom wij voor een risico van ongeldigheid waarschuwen, die overigens heel groot kan zijn¹⁴. De door Paulus VI hervormde ritus komt precies overeen met een nieuwe mogelijkheid, verschillend van de twee eerste en daarom is niet te zeggen, dat hij uit zichzelf geldig of ongeldig is. Deze ritus geeft immers twijfelachtig, dat wil zeggen onvoldoende of op gebrekkige manier, het doel van de Mis aan, gewild door Christus en gedefinieerd door het Concilie van Trente. Door haar inconsistentie is zij dus niet meer geschikt om de vorm van het sacrament te realiseren en dientengevolg zou de intentie van de celebrant die alleen op deze ritus zou steunen, zelf twijfelachtig en gebrekkig zijn, omdat deze ritus alleen niet meer de zekerheid heeft dan de ritus die hij tot stand wil brengen. Het enige middel om uit de twijfel te geraken, is de betekenis van deze ritus te bepalen in de een of de andere zin, door een voorafgaande duidelijke kennis van de ritus. En ziedaar waarom het *Kort kritisch onderzoek* het vreemde geval voorziet van die priesters die zullen kunnen verwijzen naar een vroeger bekende ritus (die van de Mis van de H. Pius V) om de tekorten te verhelpen van de nieuwe ritus van Paulus VI, en zijn onduidelijkheid op te heffen. En het *Kort kritisch onderzoek* is ook voorbereid op het andere geval, van die priesters die geen enkele heldere kennis hebben van wat de katholieke ritus van de Mis betekent en die niet in staat zullen zijn de onduidelijkheid van de nieuwe ritus op te heffen: deze priesters "die in een nabije toekomst niet de traditionele vorming ontvangen zullen hebben en die zullen vertrouwen op de *Novus ordo* om te doen wat de Kerk doet: zullen zij geldig consacreren? Het is gerechtvaardigd eraan te twijfelen".

1. Uittreksels van het werk "Vatican II en débat" (Courrier de Rome).
2. Benoit-Henri Merkelbach, o.p., *Summa theologiae moralis*, t. III, nr. 80, p. 73
3. Martinus V, bul *Inter cunctas* van 22 februari 1418, de decreten bevestigend van het concilie van Konstanz met het voorstel 22, opgelegd aan de leerlingen van John Wyclif en Johannes Huss (DS 1262).
4. Eugenius IV, bul *Exsultate Deo* van 22 november 1439, decreet voor de Armeniërs (DS 1312), - Eugenius IV, *Ibidem* (DS 1315).
5. Concilie van Trente, sessie 7 van 3 maart 1547, canon 11 over de sacramenten in het algemeen (DS 1611); - Concilie van Trente, sessie 7 van maart 1547, canon 4 over het doopsel (DS 1617).
6. Alexander VIII, decreet van het Heilig Officie van 7 december 1690 (DS 2328).
7. Felix Cappello, S.J., *Tractatus canonico-moralis*. De sacramentis, t. I, nr. 38, p. 35.
8. Felix Cappello, S.J., *Tractatus canonico-moralis*. De sacramentis, t. I, nr. 40, 2, p. 37-38.
9. Benoit-Henri Merkelbach, o.p., *Summa theologiae moralis*, t. III, nr. 83, 2, p. 77.
10. ST, 3a, q. 67, art. 5; 3a, q. 64, art. 9, corpus et ad 1. Daartegen brengt men in het Antwoord van de CDF van 5 juni 2001, dat het doopsel van de Mormonen ongeldig verklaart, om het simpele feit dat de leden van deze sekte niet geloven in de Drie-eenheid. Maar zoals Mgr. Luis Ladaria het uitlegt (De Osservatore romano in het Frans van 14 augustus 2001, blz. 8), dit gebrek veroorzaakt de ongeldigheid niet zover als dit persoonlijk geloof van de bedienaar betreft, maar zover als het inwerkt op de objectieve betekenis van de woorden van de vorm van de ritus van het doopsel, zoals het wordt toegediend in de sekte. Vanwege dit gebrek in het objectieve geloof van de dekke van de Mormonen, is de ritus die deze sekte gebruikt niet meer de katholieke ritus van het doopsel. Er is ongeldigheid door vormfout en bijgevolg door intentiefout.
11. Benoit-Henri Merkelbach, o.p., *Summa theologiae moralis*, t. III, nr. 83, 3, p. 77.
12. Vgl. A. Boudinhon, "Etude théologique sur les ordinations anglicanes (II)" » in *Le Canoniste contemporain*, t. XVII (juli-augustus 1894), p. 390-395.
13. ST, 3a, q. 83, art. 4, 7de obj. et ad 7.
14. "Ik erken dat de missen, opgedragen volgens de nieuwe ritus niet allemaal geldig zijn. Maar gezien de slechte vertalingen van de NOM, zijn dubbelzinnigheid die zijn interpretatie in een protestantse zin in de hand werkt, en de veelheid van zijn wijzen van celebratie, erken ik dat het gevaar van ongeldigheid zeer groot is" (Verklaring van trouw aan de standpunten van de Priesterbroederschap St. Pius X, 2de punt).
15. Zelfs als de bedienaar zich niet vergist door de intentie te hebben (persoonlijk en extrinsiek voor de ritus) de Mis op te dragen, kan de nieuwe ritus hem deze intentie slechts gebrekkig geven. De persoonlijke intentie om de Mis te celebreren, ??? van de nieuwe ritus, kan er de onduidelijkheid van opheffen. Deze situatie komt vandaag bijvoorbeeld overeen met die van de priesters die gewoonlijk de mis van Pius V opdragen en bij gelegenheid de nieuwe ritus.

De gebeden aan de voet van het altaar (VII)

Vergelijking met andere riten

Alain de Beaugrain

Nu wij de voorbereidingsgebeden van de Romeinse Mis in detail gezien hebben, hun tegenwoordige staat, hun betekenis en hun historische opbouw, werpen wij een blik op andere katholieke riten, om ons begrip van de geest van de Kerk te verrijken.

Alle riten die in de katholieke Kerk bestaan, zijn orthodox in de ware zin van het woord, dat wil zeggen, zij zijn recht in de leer en brengen oprecht lof aan God. Onder uiterlijk verschillende vormen, dat is, onder de inspiratie van dezelfde Heilige Geest die de Kerk bestuurt, wordt dezelfde lof gericht tot de schepper in alle katholieke riten en, in het geval van de H. Mis, wordt hetzelfde offer aangeboden.

Wij geven u dus hieronder een kort overzicht van de equivalenten van de voetgebeden in enkele van de riten van het katholieke Oosten. Wij zouden hetzelfde kunnen doen met de niet-Romeinse Westerse ritus (Lyonse ritus, ritus van Braga, Milanese ritus, Dominicaanse ritus, Cartusiaanse ritus enz.) maar de plaats daarvoor ontbreekt ons hier. Bij andere gelegenheden zullen wij terugkomen op vergelijkingen met niet-Romeinse riten, van het Westen of het Oosten. Immers, deze eenheid in verscheidenheid is niet alleen een afspiegeling de algemeenheid van de Kerk ("katholiek" wil zeggen "universeel"), maar zij kan onze spiritualiteit en ons gebed verrijken door nieuwe benaderingen van het mysterie.

Laat ons dadelijk zeggen dat het niet altijd gemakkelijk is in de verschillende oosterse riten de equivalenten van de Latijnse voetgebeden te herkennen. Dat komt allereerst door het verschil van structuur: de meeste oosterse riten bezitten, vanaf hun begin, een prothesis of een proskomidie, dat wil zeggen een voorbereiding en aanbidding van de heilige gaven (brood en wijn). In Latijnse termen zou dat luiden, dat de offerande in twee delen wordt verdeeld, waarbij het eerste al ruimschoots voor de lezingen valt, soms zelfs voor het openbare deel van de liturgie. In het geval van de Antiochische liturgie voert de priester de prothesis zelfs uit voordat hij de liturgische gewaden heeft aangedaan. Dit verschil in structuren bemoeilijkt de vergelijking met de Romeinse ritus, maar dat moet ons niet weerhouden. Het is van belang, zich te herinneren dat de voetgebeden van de Latijnse Mis het laatste deel van de voorbereidingsgebeden vormen. Zoals u eerder hebt gelezen, waren de gebeden die vandaag "voetgebeden" genoemd worden oorspronkelijk privé-devotiegebeden vanuit de persoonlijke godsvrucht van de celebrant, die ze uitsprak tijdens de processie bij binnenkomst. Bij de Latijnen begint de verre voorbereiding van de Mis bij de eerste vespers, op de avond van de vorige dag, en zet zich daarna voort in de uren van het gezongen of gebeden officie op de dag zelf, vooral in de terts. Deze onverbreekelijke band tussen het officie en de Mis wordt trouwens in onze dagen nog goed geïllustreerd in de kloosters. Bij de nabije voorbereiding van de Mis

worden psalmen en gebeden van devotie gelezen, overgelaten aan de beoordeling van de priester, vervolgens door gebeden in de sacristie: handwassing en aankleedgebeden. Pas na dat alles merkt de gelovige, als het ware, "de top van de ijsberg" op, de laatste voorbereiding op de opgang van de priester tot het altaar, de voetgebeden. Als men deze opgangsgebeden in gedachten houdt, wordt de vergelijking met de oosterse riten eenvoudig: ondanks de uiterlijke verschillen bieden zij een gelijksoortige lange toegangsweg tot het heilig altaar. Het eucharistisch brood wordt enkele dagen voor de liturgie gebakken; de geestelijke voorbereiding van priester en diaken begint ook enkele dagen tevoren. De liturgische viering van de dag begint op de avond van de vorige dag door het officie van de avonddienst ('vigilie'), en zet zich voort in het officie van de nacht en de officies van de ochtend. Vervolgens komen de voorbereidingsgebeden van de priester en de diaken, min of meer privé of openbaar volgens de riten en de gebruiken: gebeden van inwendige zuivering en van boete, aankleedgebeden (vergezeld, net zoals in het Westen, van psalmverzen die aan de verschillende gewaden een allegorische duiding geven), prothesis of proskomidie (eerste offerande), vervolgens het begin van het eigenlijk openbare deel van de Mis. In deze *continue opeenvolging* van voorbereidingsriten is de grens moeilijk aan te geven. Om slechts twee voorbeelden te geven, de Antiochisch-Syrische priester heeft zelfs de liturgische gewaden nog niet aangedaan als hij de "dienst van Aaron" begint (eerste offerande). En de Chaldeeuwse ritus is zo diep gekenmerkt gebleven door de organische eenheid tussen het officie en de *Qoerbana* (Mis), dat onduidelijk is of de volgende aansporing van de diaken: "Laat ons deze qoerbana [oblatie/offerande] beginnen volgens het bevel van Christus" behoort bij het een of bij de ander. Hoe dan ook, dit geheel met onscherpe grenzen waarbij de priesters van de verschillende oosterse Kerken zich voorbereiden op de opgang tot het altaar, vervult dezelfde functie als de Latijnse voorbereidingsgebeden, met als allerlaatst bestanddeel de voetgebeden. In dit gebied, waarvan de grenzen moeilijk te onderscheiden zijn, maar de geest gemakkelijk is in te zien, gaan wij dus onze vergelijkingspunten zoeken.

Syrisch-Antiochische ritus

Het is nu vanzelfsprekend dat wij ons overzicht beginnen met de liturgieën van de apostolische zetels en in het bijzonder met die van Antiochië. Het is immers in Antiochië dat de H. Petrus, prins van de apostelen, zijn eerste zetel vestigde, alvorens naar Rome te gaan, en het is ook in deze

stad dat de naam "christenen" voor het eerst werd gegeven, om de eerste gemeenschap van de gelovigen van Christus buiten het gebied van Palestina aan te duiden (Hand., XI, 26). Deze zetel is dus van een uitzonderlijke hoogte, waarvan de gelovigen momenteel zo hard beproefd worden door de oorlog in het Midden-Oosten.

Nadat hij de "dienst van Melchisedech" heeft beëindigd, de liturgische gewaden heeft aangedaan en de "dienst van Aaron" heeft voltooid, buigt de Antiochische priester zich voor de voet van het altaar en, terwijl het koor "Kyrie eleison" zingt, bidt hij in stilte: "Heer, almachtige God, die aan de mensen hun zonden kwijtscheldt en die niet de dood van de zondaar wil, naar U strek ik de handen van mijn hart uit en van U vraag ik vergiffenis van al mijn fouten, hoewel ik onwaardig ben. Ik smee U, behoed mijn geest voor alle hinderlagen van de vijand, mijn ogen voor iedere begerlijke blik, mijn oren voor het beluisteren van ijdelheden, mijn handen voor het uitvoeren van iedere bezoedeling, en bewaar mijn schoot opdat hij door U bewogen wordt. Dat ik zo geheel voor U ben. Verwaardig U, mij de gift van uw goddelijke mysteries/uw goddelijk sacrament, van uw goddelijk sacrament, te verlenen, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen".

Misschien denkt u dat deze boetevoorbereiding tot de toegang tot het altaar erg kort is, maar u moet rekening houden met de eigen structuur van de Antiochische liturgie, die veel verschilt van de Romeinse structuur. Voor dit formularium dat wij zojuist geciteerd hebben, heeft de Syrische priester al achtereenvolgens de dienst van Melchisedech uitgevoerd, die een prothesis is, dat wil zeggen een soort eerste offerande, en daarna de dienst van Aaron, die een geheel van aankleedgebeden is. Als u een compleet idee wilt hebben van de boetegebeden die de Syrisch-Antiochische priester uitspreekt, moet u dus verder teruggaan. Zo zegt de priester als hij de dienst van Aaron begint, waarbij hij de liturgische gewaden aantrekt: "Nu wij ons hart gewassen hebben en het gezuiverd hebben van iedere slechte intentie, verleen ons Heer, dat wij waardig bevonden te worden, binnen te gaan in uw hoge en verheven heiligdom, ons voor uw altaar te gedragen in algehele zuiverheid, onschuld en heiligheid, en met een oprecht geloof billijke en geestelijke offers aan te bieden aan U, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu en in de eeuwen der eeuwen". Daarvóór had de priester, nog in stadskleding, al de eerste offerande, "dienst van Melchisedech" genoemd, uitgevoerd, die voorafgegaan wordt door heel expliciete zuiveringsgebeden. Zo blijft de priester staan als hij van buiten komt, zelfs voordat hij met de minste voorbereiding is begonnen, nog in *djoebha* (stadsmantel), alvorens door de *pergola* (portiek voorzien van gordijnen, die, zoals onze communiebank, het begin van het heiligdom aangeeft) te gaan en bidt een *Gloria Patri*, gevolgd door het zogenaamde inleidinggebed: "Heer, barmhartige God en vriend van het menselijk geslacht, maak ons waardig voor U te staan met dankbaarheid, vrees en eerlijke geestelijke bedoelingen en U te dienen met zuiverheid en heiligheid, U, de Meester en Schepper aan wie allen aanbidding verschuldigd zijn, U, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu en in de eeuwen der eeuwen. Amen". Daarna bidt hij psalm 50, *Miserere*, boetepsalm bij uitstek. Vervolgens, als hij het heiligdom binnengaat om te beginnen met de voorbereidingen, keert hij zich naar de gelovigen en richt een vraag tot hen, die doet denken aan het Latijnse *Orate fratres*: "Mijn vrienden en welbeminden, bidt voor mij uit liefde voor de Heer, opdat

Christus mijn offer aanvaardt". Zich diep buigend steekt hij de portiek van het heiligdom over terwijl hij dit prachtige gesprek uitspreekt: "O God, ik ben binnengekomen in uw woning en ik ben neergeknield voor uw altaar. O hemelse Koning, vergeef mij al mijn zonden tegen U". Daarna gaat hij, zoals wij gezegd hebben, over tot de dienst van Melchisedech en die van Aaron. Om zich de situatie voor te stellen, moet u bedenken dat de Romeinse priester, van buiten komend en nog in toog, stopte voor de communiebank en deze gebeden uitsprak alvorens zelfs het heiligdom en de sacristie binnen te gaan. Daar zou hij een eerste offerande verrichten, en nog boetegebeden bidden alvorens de gewaden aan te doen met tal van psalmverzen. Als het zo was zouden de voetgebeden wel teruggebracht kunnen worden tot een enkele tekst¹.

Maronitische ritus

Laten wij nu met de Maronitische ritus beginnen, omdat hij een nauw verwante afleiding is van de Syrische ritus van Antiochië. Nadat de Maronitische priester de proskomedie heeft beëindigd richt hij tot God zogenaamde gebeden "van voorbereiding op de toegang tot het altaar": "In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen. Ik smee U, o God, maak mij waardig om zonder vlek of smet tot uw heilig altaar te naderen, omdat ik een schuldige dienaar ben, die ongerechtigheden en zonden tegen U begaan heb. Ik ben niet waardig uw zuivere altaar te naderen noch uw heilige geheimen/uw heilig sacrament, maar ik smee U en ik roep uw goedheid en uw barmhartigheid af, U, de goedertieren, de barmhartige, de vriend van het menselijk geslacht: werp op mij een blik van barmhartigheid en welwillendheid en maak dat ik voor U kan staan, in dit uur en altijd. Stort de genade van uw Heilige Geest over mij uit en zuiver mij van mijn fouten. Heilig deze offerande en verleen door haar de vergeving van de zonden en de vergiffenis van de fouten aan hen voor wie zij wordt aangeboden, aan mijzelf, aan mijn ouders en aan alle levende en overleden gelovigen die met mij hebben gezwogen en samengewerkt. Dat er van hen een goede gedachtenis wordt gemaakt in uw hemels koninkrijk, met uw rechtvaardigen en heiligen die u behaagd hebben door hun goede werken; door de voorspraak van Onze Lieve Vrouw, moeder van het Licht, van de H. Johannes de Doper en van alle heiligen. Amen". Daarna voegt hij het vers *Introibo* toe, daarna buigt hij het hoofd naar het midden van het altaar, naar links, daarna naar rechts, terwijl hij het toegangsgebed bidt, ontleend aan de Syrische ritus: "O God, ik ben binnengekomen in uw woning en ik ben neergeknield voor uw altaar. O hemelse koning, vergeef mij al mijn zonden tegen U". Als hij het altaar bestijgt, vraagt de priester, zich bewust van zijn onwaardigheid, voor een laatste maal aan de gemeenschap van de gedoopten om hem te steunen met haar gebeden: "Bidt voor mij, uit liefde tot Onze Heer", waarop het volk antwoordt: "Moge de Heer uw offer aanemen en zich over ons ontfermen door uw gebed". De situatie lijkt dus een beetje op die welke wij in de Romeinse ritus zouden hebben als de priester zich na het *Aufer a nobis* gebeden te hebben naar het volk keerde voor een *Orate fratres*.

Koptische ritus

Na Antiochië, zetel van de apostel Petrus, gaan wij naar Alexandrië, zetel van zijn leerling Marcus, een van de vier evangelisten.

Binnengekomen in processie onder het zingen van een *introïtus* knielt de priester voor de *higâb* (portiek voorzien van gordijnen en iconen, die, zoals onze communiebank het begin van het heiligdom aangeeft) en begint met het Koptische kruisteken: "In de naam van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest, één God", daarna volgt een aanroeping van Christus en het gebed der gebeden, dat de Verlosser ons zelf heeft geleerd, het Onze Vader. Hij zegt vervolgens een van de twee volgende gebeden, die gezien kunnen worden als overeenstemmend met onze voet: "Heer, Gij die de grond van de harten ziet, Gij die heilig zijt, Gij de enige zonder zonde en de enige die in staat bent zijt om de zonden te vergeven, Gij kent mij, Heer, en Gij weet dat ik niet waardig ben om uw dienst te benaderen noch mijn mond te openen voor uw heilige eer. Vergeef mij, Heer, in uw grote barmhartigheid. Verleen mij de genade en de kracht om deze heilige taak volgens uw wil te vervullen. Ja, Heer, blijf met ons, neem deel aan onze handeling en zegen ons omdat U de vergeving van onze zonden en het licht van onze zielen bent, Gij zijt ons leven, onze sterkte, onze hoop. Aan U de eer, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu en altijd en eeuwig. Amen" ofwel: "Heer, Gij hebt ons dit grote mysterie geopenbaard, het mysterie en het sacrament van het heil. Gij hebt ons geroepen, ondanks onze onwaardigheid, om de bedienaars van uw heilig altaar te zijn. Moge de kracht van uw Heilige Geest ons waardig maken om dit offer op te dragen tot uw grote eer. Aan u de eer, Vader, Zoon en Heilige Geest, nu, en altijd en eeuwig. Amen". Daarna wast hij zijn handen.

Gegeven het verschil van structuur tussen de ritens van Alexandrië en die van Rome is het "absolutiegebed" dat de priester uitspreekt tussen de prothesis en het begin van het eerste epistel mogelijk een tegenhanger van de voet. Op die plaats zegt de priester: "O Heer Jezus Christus, enige Zoon en Woord van God de Vader, die al onze zonden hebt kwijtgescholden door uw heilzame en levendmakende lijden, die over het gezicht van uw leerlingen en van uw zuivere apostelen geblazen hebt, zeggend: 'Ontvang de Heilige Geest, wier zonden gij vergeeft hun zullen zij vergeven worden en wier zonde gij behoudt hun zullen zij behouden worden', wij smeken U, vriend van het menselijk geslacht, en wij bidden U voor mijzelf, zondaar, en voor mijn broeders en zusters, wij die ons buigen voor uw heilige eer: heb medelijden met ons en vergeef ons onze zonden die wij bedreven hebben door woord en daad. Vergeef ze ons door de macht die U hebt gegeven aan onze H. Kerk, aan de zalige apostelen, aan de H. Marcus evangelist, aan de vaders van de heilige oecumenische concilies en aan mijzelf, uw nederige dienaar, in de naam van de H. Drie-eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest, één God. Amen".

Om de eerbied af te meten die de Kopten hebben bewaard voor de toegang tot het altaar, moeten wij eraan toevoegen dat de priester, de diakens en de misdienaars hun schoenen uitdoen en dan pas het heiligdom binnengaan. Deze praktijk verwijst naar de gebeurtenis van het brandende braambos, waarbij God aan Mozes vroeg om zijn schoenen uit te trekken, "omdat de plaats waarop gij staat, heilige grond is" (Exodus III, 5). Bovendien moesten de priesters van het Oude Testament hun schoenen uitdoen om het Heilige der heiligen binnen te gaan, waarvan wij hebben gezien dat het een voorafbeelding was van het heiligdom van onze kerken.

Armeense ritus

Wegens de geschiedenis van het Armeense christendom, is de ritus van dit volk zeer ingewikkeld: of het nu gaat over de liturgische kalender, het officie of de eucharistische liturgie (Mis): de basis van deze ritus is in wezen Syrisch en Byzantijns. Daarbij voegen zich, vooral in de eucharistische liturgie, heel duidelijke ontleeningen uit de Latijnse ritens (vooral uit de Romeinse ritus), die dateren uit de tijd van de kruistochten, waarin de Armeniërs in directe relatie stonden met de Latijnse kruisvaarders. Omdat de aard van de Armeense ritus grotendeels berust op zijn vermogen tot aanpassing, volgt geen indruk van "patchwork" als een gelovige een Armeense liturgie bijwoont. Alle elementen zijn er harmonieus in samengebracht en schijnen vlot te verlopen.

In het Armeens *Soerp Badarak* (heilig offer) zijn de ontleeningen aan de Latijnse ritens juist bijzonder aanwezig in de toegangsgebeden, omdat een heel deel Romeinse gebeden aan de voet van het altaar als zodanig is overgenomen; zij zijn overgezet in de Armeense toegangsgebeden en wij zullen dadelijk zien dat zij, hoewel heel verschillend in hun vorm, heel analoge gevoelens uitdrukken. Als de Armeense priester in processie binnenkomt bij het klinken van de hymne *Choroerd chorin* (diep geheim) blijft hij, vergezeld van diakens en acolieten, staan voor de drie gordijnen die het heiligdom en het altaar aangeven, hij buigt diep, maakt het kruisteken en zingt: "Gelet op de heilige Moeder van God, ontvang onze gebeden, Heer, en red ons". De diakens antwoordt hem: "Laat ons van de heilige Moeder

van God en van alle heiligen onze bemiddelaars maken bij de hemelse Vader, opdat Hij zich [over ons] erbarmt en dat Hij, in Zijn barmhartigheid, Zijn schepselen redt. Almachtige Heer, red ons en erbarm U over ons". De priester vervolgt: "Ontvang, Heer, onze gebeden, door de bemiddeling van de heilige Moeder van God, onbevleete moeder van Uw enige Zoon, en door de gebeden van alle heiligen. Luister, Heer, en vat medelijden voor ons op. Vergeef ons, wees ons genadig en vergeef ons onze zonden. Maak ons waardig om U te eren door dankzeggingen, met de Zoon en de Heilige Geest, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen". Dan volgt een vorm van Confiteor dat ontleend is aan het Latijnse Westen en dicht bij het Romeinse Confiteor aansluit, waarna de diaken, sprekend namens heel het volk tot de priester zegt: "Gedenk ons bij het onsterfelijke Lam Gods". Dit is een prachtig smeekgebed gericht tot de priester die zich gereed maakt om afscheid te nemen van zijn assistenten, de misdienaars en de gelovigen, om het altaar te bestijgen. Met andere woorden, de diaken vraagt hem dat hij, als hij aan de tafel van het offer van het Lam staat, dit opdraagt voor het heil van heel het christenvolk. Hierbij valt te denken aan Mozes die zich gereed maakte om het volk van Israël te verlaten om vervolgens de Sinaï te beklimmen, God alleen te zien van aangezicht tot aangezicht en bij Hem te bemiddelen voor zijn volk. De priester stelt de diaken kort gerust en aanvaardt zijn aansporing: "Uw gedachtenis zal gebracht worden voor het onsterfelijke Lam Gods". Priester en diaken bidden vervolgens beurtelings de psalm *Judica me*, ook ontleend aan de Latijnse wereld. Daarna gaat de priester door de gordijnen en beklimt de altaartreden onder het zingen van het volgende gebed, te vergelijken met het Romeinse *Aufer a nobis*: "In deze tempel van heiligheid en in deze plaats van lofprijzingen, verblijfplaats van de engelen en plaats van verzoening voor de mensen, voor deze prachtige en voor God aanvaardbare tekens, voor dit heilig altaar, knielen wij neer met vrees en wij aanbidden, zegenen en verheerlijken uw heilige, bewonderenswaardige en zegevierende verrijzenis, en wij bieden U zegen en eer, evenals aan de Vader en de Heilige Geest, nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen".

Syro-Chaldeeuwse ritus

Voordat de Chaldeeuwse priester het officie beëindigd heeft, zingt hij een drievoudig "Gloria in excelsis Deo", bidt daarna het Onze Vader, alvorens de *Slota* te beginnen, een toegangsgebed dat varieert volgens de dagen. Hier volgt dat van de zondagen: "Onze Heer en onze God, verwaardig U in uw

ontferming onze zwakheid te sterken opdat wij deze heilige mysteries/dit heilig sacrament kunnen opdragen, dit heilig sacrament, ons gegeven voor de vernieuwing en de verlossing van onze zwakke natuur; door de barmhartigheid van Uw welbeminte Zoon, Heer van alle dingen, in de eeuwen der eeuwen. Amen". Hier volgt de *Slota* van de feesten van Christus: "Onze Heer en God, verwaardig U te versterken, hen die werkelijk geloven in Uw naam en oprecht het ware geloof belijden, opdat zij de verzoenende mysteries/het verzoenende sacrament kunnen opdragen die hun zielen en hun lichamen heiligen. Mogen zij zich met ijver kwijten van hun priesterlijke dienst, met een hart dat zuiver is van iedere smet en van alle slechte gedachten, en U zonder ophouden loven voor de verlossing die U ons hebt verleend in de overvloed van uw barmhartigheid en goedheid, U, Heer van alle dingen, Vader, Zoon en Heilige Geest, in de eeuwen der eeuwen. Amen". De *Slota* van de weekdays is veel te lang om hier te citeren, maar laat ons er eenvoudig deze zin uit naar voren halen, waarvan het eerste deel ontleend is aan psalm 14: "Heer, wie mag Uw tent betreden, wie wonen op Uw heilige berg? Heer, verleen mij met zuiver hart te staan

voor uw altaar".

Na een *Marmita* (psalmgezing, voornamelijk gemaakt van psalmen van lofprijzing) in beurtzang met de diaken, voegt de priester toe wat de Chaldeeën noemen "het gebed voor de antifoön van het heiligdom", wat de toegang tot dit laatste aangeeft. Dit is de versie voor de zondagen: "Heer, voor de luisterrijke troon van uw majesteit, voor de hoge en verheven zetel van uw voortreffelijkheid, voor het geduchte bêma [heiligdom] van de kracht van uw liefde, voor het zoenaltaar opgesteld door Uw wil en waar Uw glorie rust, verenigen wij, Uw volk, de schapen van Uw kudde, ons met de duizenden cherubijnen die 'alleluja' voor U zingen, met de tienduizenden serafijnen en aartsengelen die U 'heilig, heilig, heilig' toezingen, en wij vallen op de knieën en wij aanbidden U, verheerlijken U en brengen U dank in alle tijden, Heer van alle dingen, Vader, Zoon en Heilige Geest, in de eeuwen der eeuwen. Amen".

1. Er moet trouwens opgemerkt worden dat, in de strikte vorm van de Romeinse ritus, de bisschop ook aan de ingang van het heiligdom verschijnt in stadskleding (toog) en zich in het heiligdom (of in het koor) aankleedt onder het uitspreken van de gebeden en psalmen van voorbereiding. Dit gebruik is geen "eigenaardigheid" van de Romeinse pontificale Mis maar een overblijfsel van een primitief gebruik. Wij hebben voldoende gezien dat de meest volledige liturgische vormen ook de oudste zijn, terwijl de eenvoudigste vormen zijn afgeleid van deze eerste. Het aankleden in het heiligdom of in de sacristie was gewoon de praktijk voor allen toen er nog niet algemeen sacristieën waren.

Nieuws uit de Kerk en de wereld

Een progressieve paus

“Deze nieuwe paus toont zich zeker in staat om preken te houden, die een spiritualiteit tonen, waarop soms niets is aan te merken”, heeft de E.H. de Cacqueray, districtsoverste van Frankrijk verklaard. “Maar, terwijl hij deze toespraak ad intra houdt voor katholieken, zal het tegelijkertijd maar enkele weken duren, eer hij hele vlakken van de moraal en van de buitengewone katholieke regels, waaraan zijn voorgangers tot dan toe nog hadden vastgehouden, zeer ernstig doet splijten. Waarom wordt hij toegejuicht door de wereld en door de kranten van de wereld? Waarom voelen zelfs zoveel katholieken in parochies zich vandaag ongemakkelijk? De nieuwe paus heeft al het celibaat van de priesters, de veroordeling van de tegennatuurlijke zonde, de weigering van de toegang van hertrouwde gescheiden echtparen tot de H. Communie, aangetast, of toegestaan dat het aangetast wordt, of ten minste, onduidelijk gemaakt. Hij ontwikkelt een uitgesproken progressieve richting die voor de Kerk vernielend werkt. In het interview dat hij heeft gegeven aan de Italiaanse krant *La Repubblica* van 1 oktober, nodigt hij de mensen uit, de waarheid te kiezen en te volgen volgens de gedachte die zijzelf er zich van maken, en ook om het kwaad te bestrijden volgens de gedachte die zijzelf er zich van maken. Bovendien spoort hij de mensen aan om elkaar aan te moedigen, trouw te zijn aan de gedachte die zij hebben over het goed en het kwaad; omdat de hoofdzaak is, zich in samenhang met zichzelf te bevinden. Dat is een ware vergoddelijking van het geweten. Daarin gaat hij verder in het relativisme en het subjectivisme dan al zijn voorgangers sinds het concilie, en hij gaat zelfs verder dan het concilie, dat toch al zo ver gegaan was in de verheerlijking van het geweten”.

De E.H. Jean-Pierre Boubée zet de analyse van de gedachte van de paus voort, in een lang artikel, waarvan wij hier lange uittreksels geven.

In twee interviews die van de hak op de tak springen, tast paus Franciscus de meer gevestigde zekerheden van de katholieke Kerk aan. Het beroemde tijdschrift *Etudes*, aangesloten bij veertig tijdschriften van de jezuïeten, publiceert dertig pagina's van pater Spardaro, in de maand oktober, die een interview van zes uur in augustus weergeven en samenvatten. Een lange passage vormt de lofrede op de jezuïetenmethode en op zijn vruchten van “bedachtzaamheid”, die de paus een zekerheid schijnen te brengen voor zijn toekomstig handelen. Maar hij mengt er herhaaldelijk het gebruik van een soort gevoel onder, dat behoorlijk afwijkt van verstandelijke overwegingen; bijvoorbeeld, toen hij aanstalten maakte om de pauselijke appartementen te bewonen, vertelt hij: “Heb ik duidelijk een ‘neen’ gehoord” (p. 5).

De opvatting van de nieuwe paus is ook, begin oktober, gegeven aan de journalist E. Scalfari van *La Repubblica*, die hij heeft toevertrouwd: “Proberen u te bekeren? Het proselitisme (voor een modernist is dit het woord dat “de missionaire geest” vervangt) is een overdreven absurditeit. We moeten elkaar kennen en naar elkaar luisteren.”

“Hij schijnt me gezegd te hebben... dat ons doel niet het proselitisme (de bekering) is, maar het luisteren naar behoeften, verlangens naar verloren illusies, wanhoop, hoop...

we moeten de deur openen voor de uitgesloten, de vrede preken. Het Tweede Vaticaans Concilie... heeft besloten naar de toekomst te kijken met een moderne instelling en zich open te stellen voor de moderne cultuur. De concilievaders wisten dat deze opening voor de moderne cultuur synoniem was met godsdienstig oecumenisme en dialoog met de niet-gelovigen. Na het concilie werd heel weinig in die richting gedaan. Ik heb de nederigheid en de ambitie om het te willen doen”.

“De ernstigste kwalen die de wereld vandaag teisteren, zijn de werkeloosheid van de jongeren en de eenzaamheid waarin de bejaarden worden gelaten... Dat is volgens mij het meest urgente probleem waarmee de Kerk wordt geconfronteerd.”

Tegen de journalist Scalfari die vraagt: “Bestaat er een eenduidig beeld van het Goed?” antwoordt hij: “Ieder menselijk wezen heeft zijn eigen beeld van het Goed, maar ook van het Kwaad. Onze taak is, hem aan te sporen, de weg te volgen die naar zijn mening de Goede is.” Tegenover de stomme verbazing van zijn gesprekspartner, volhardt hij: “En ik ben bereid het te herhalen. Iedereen heeft zijn eigen opvatting van het Goed en van het Kwaad en iedereen moet het Goed volgen en het kwaad bestrijden volgens de gedachte die hij zich ervan maakt. Dat zal volstaan om in een betere wereld te leven.”

Natuurlijk, en als de paus zich erover beklagt in de tijdschriften van de jezuïeten: “Wij kunnen niet alleen de nadruk leggen op de kwesties van abortus, het homoseksuele huwelijk en het gebruik van voorbehoedmiddelen. Dat is niet mogelijk.” Dan zou een eenvoudige overweging van bedachtzaamheid – waarop hij zich toch om het hardst laat voorstaan – hem erop voorbereid laten zijn, dat de media zich op zijn verwarde en onvoorziene verklaringen over het onderwerp hebben gestort.

De opmerking van Jeanne Smith is afdoend: “Als de kerk in de wereld werkelijk geobsedeerd was geweest door dit beroep op het goede van de mens, dan blijft het feit, dat dan beslist niet een goede uiting van seksualiteit zou zijn: meer dan een miljard geaborteerden, het gezin in stukken, de homoseksuele verbintenis gezien als een huwelijk.” (*Présent*, nr. 7943).

“Op een dag heeft iemand me op een uitdagende manier gevraagd of ik de homoseksualiteit goedkeurde. Ik heb hem geantwoord met een andere vraag: Zeg me eens: Als God naar een homoseksuele persoon kijkt, waardeert Hij zijn bestaan dan met genegenheid of wijst Hij hem af door hem te veroordelen?” (p. 15-16)

Retorische krachttoer die in staat stelt alle domeinen te vermengen en alle verwarringen te rechtvaardigen. Verwarring tussen de blik van God op een persoon, omdat hij bestaat: attente liefde; en het oordeel van God over zijn daad: instemmende liefde. Maar het is een godslastering, te veronderstellen dat God de slechte daad, of de zonde bemint. De modernisten zijn gewend aan dit soort vermenging. Een zondaar moet bestaan. Er is geen zonde zonder iemand die haar begaat. Wat aan God mishaagt, is dat wezen dat zich van Hem afwendt. Inderdaad hoopt God werkelijk op zijn terugkeer. De paus besluit met de verklaring die nederig wil zijn: “Ik ben niet de persoon om te oordelen”. Wat is dan de

zending van de priester in de biechtstoel, als dat niet is om te oordelen, te erkennen dat er gezondigd is en een oordeel van vergeving uit te spreken. Wie is de paus, als hij zich niet meer kan uitspreken over wat de zielen onvermijdelijk naar de hel leidt! Is het niet de zending van de herder, de zondaar de gruwelijkheid van zijn toestand voor ogen te stellen? Nieuwe verwarring tussen de mens, gekozen door God om priester te zijn, die zondaar kan zijn op zijn persoonlijk niveau, maar die ondanks alles bekleed is met de goddelijke zending om de anderen van de zonden te redden.

Men kan slechts luidkeels protesteren tegen de onoprechtheid - *salva reverentia* (met alle respect) – als hij spreekt over hertrouwde gescheiden echt)paren, geaborteerden, en over “hun behoefte om verder te gaan met het christelijk leven”; en eraan toevoegt “wat doet de biechtvader? “!! (p. 16) Er is nergens in de geschiedenis van de Kerk gezegd, dat alle biechtvaders afstoten, zelfs als zij verplicht zijn een absolutie uit te stellen. Maar, de eerste trede van de trap naar het christelijk leven is, de staat van genade terug te vinden, en dus niet meer in staat van zonde te leven. Dat is de bevoegdheid van iedere biechtvader, als de zondaar objectief de vergeving vraagt. Jezus zegt duidelijk tegen de Samaritaanse: “De man die je nu hebt, is niet je echtgenoot” (Joh. IV, 18)

De geestelijk-kosmische dromerijen van pater Teilhard de Chardin schijnen minder in zwang te zijn, in deze tijd. Het zou te lang duren, ze uiteen te zetten. Maar de lezer zal kunnen oordelen over dit vreemde snedige antwoord aan de Italiaanse journalist: “God is licht dat de duisternis verlicht, zelfs als Hij haar niet verdrijft en een vonk van dit goddelijke licht is in ieder onder ons. Ons geslacht zal uitdoven, evenals andere, maar het licht van God, dat ten slotte alle zielen zal binnendringen en dus in allen zal zijn, zal niet uitdoven”.

Bron: *La Porte Latine*

De paus en de liturgie

Het verbod dat is opgelegd aan de congregatie van de franciscaanse religieuzen van de Onbevleete Ontvangenis om de H. Mis op te dragen volgens de oude ritus is goedgekeurd door de paus. Dit verbod is gevoeld als een beperking, toegebracht aan de vrijheid om de Mis op te dragen volgens de oude ritus, die paus Benedictus heeft gegeven aan heel de wereld door het motu proprio “*Summorum pontificum*” van 2007.

In het interview dat hij heeft verleend aan *La Civiltà Cattolica*, heeft paus Franciscus verklaard dat de mogelijkheid om de H. Mis op te dragen volgens de oude ritus een eenvoudige concessie is aan de nostalgie van “personen die deze gevoeligheid hebben”. In hetzelfde interview heeft hij een uitspraak gedaan over “het risico van ideologisering van de ‘vetus ordo’, het gebruik ervan als instrument”. En, bij twee andere gelegenheden heeft hij ze gekwalificeerd als verdedigers van een “herstel van verouderde houdingen en vormen die, zelfs in cultureel opzicht, niet relevant kunnen zijn”.

Nog altijd in het domein van de liturgie: de paus heeft alle vijf consultants van de dienst van de pontificale vieringen tegelijk vervangen (onder welke pater Nicolò Bux), die aan het eind van hun mandaat van vijf jaar (dat verlengd kan worden) zijn gekomen. Terwijl de voorgaande consultants in harmonie waren met de manier van celebreren van Benedictus XVI, zien wij onder

de nieuwe, integendeel, enkele van de vurigste verdedigers opnieuw verschijnen van de vernieuwingen die werden ingevoerd tijdens het pontificaat van Johannes Paulus II, onder leiding van Piero Marini, die toen meester van de pauselijke ceremonies was, evenals de serviet Silvano Maggiani en de montfortaan Corrado Maggioni. Het gerucht gaat in het Vaticaan – tot grote schrik van de verdedigers van de traditie – dat de paus Piero Marini beslist zou kunnen benoemen tot prefect van de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst. Maar zelfs als deze geruchten ongegrond zouden blijken te zijn, blijft het feit dat, op dit ogenblik, de pauselijke liturgieën opzienbarend verschillend zijn van die van Benedictus XVI.

Dit verschil heeft zijn toppunt bereikt tijdens de mis die paus Franciscus opdroeg op het strand van Copacabana, aan het eind van de Wereldjongerendagen die hebben plaats gehad in Rio de Janeiro, met de “musical” die is ingevoerd midden in de liturgie, en die solisten, koren en ritmen bevatten, een stadion waardig.

Om het geheel te bekronen heeft paus Franciscus het onderzoek van de missen van de neocatechumenale gemeenschappen gestopt, dat de Congregatie van de Geloofsleer had ondernomen, op persoonlijk bevel van Benedictus XVI, in de maand februari 2012. Het begin van dit onderzoek was ronduit ongunstig geweest voor de “Weg”, gesticht en geleid door Francisco “Kiko” Arguello en Carmen Hernández, die altijd bewijs hebben gegeven van een grote achteloosheid wanneer het ging om het vormen van de liturgieën volgens hun criteria. Maar nu voelen zij zich veilig. Zij hebben de bevestiging gekregen dat het gevaar afgewend was, uit de mond van paus Franciscus zelf, tijdens een audiëntie die hij hun op 5 september had verleend.

Bron: *Sandro Magister*

Statistieken van de Priesterbroederschap St. Pius X

Op 10 oktober 2013 telde de Priesterbroederschap St. Pius X 575 priesters, 210 seminaristen, 32 voor-seminaristen, 125 broeders, 81 oblaten en 186 zusters van de Broederschap in 25 huizen.

Voor het jaar 2013-2014 verwachten we (respectievelijk seminaristen, voor-seminaristen, broederpostulanten):

Aantal nieuwkomers	43	38	11
Flavigny (Frankrijk)	15	0	6
Winona (USA)	10	20	2
Zaitzkofen (Duitsland)	4	0	2
Albano (Italië)	0	8	0
La Reja (Argentinië)	8	10	1
Goulburn (Australië)	6	0	0

Bronnen : *FSSPX-MG / LPL*

Begrafenis van de ex-commandant Erich Priebke

Eerwaarde Don Pierpaolo, in vervolg op de media “scoop” die enkele dagen geleden de begrafenis heeft uitgelokt van de ex-commandant Erich Priebke, een van de verantwoordelijken voor de vreselijke slachting van de Ardeatijnse Grotten, zouden wij u graag willen vragen afdoende bijzonderheden te geven, en zo eens en vooral de polemieken en de instrumentaliserings die deze episode omgeven, te doen ophouden.

Wanneer en door wie is gevraagd de begrafenis van de overledene te celebreren?

Op maandagmorgen heeft de advocaat die van de familie opdracht had zich bezig te houden met de begrafenis, ons opgebeld om ons te vragen, of wij bereid waren de begrafenis te celebreren, die vastgesteld was voor dinsdag 15 oktober, met alle nodige vergunningen die gevraagd waren bij de burgerlijke autoriteiten. De plechtigheid moest in besloten kring gevierd worden en slechts een zuiver religieuze handeling zijn, zonder enige drukte of media- of ideologische instrumentaliserings. Er moest dus bewijs geleverd worden van een zeer grote discretie, die wij gewetensvol bewaard hebben.

Gezien het verbod dat was opgelegd door het vicariaat van Rome: waarom hebt u deze viering aangenomen?

De weigering van het vicariaat om toestemming te geven voor een begrafenis voor een gedoopte die de sacramenten van de biecht en de Eucharistie heeft ontvangen, wat zijn fouten en zonden ook zijn geweest, is niet in overeenstemming met de wet van de Kerk, noch met de katholieke Leer. Omdat wij vernomen hadden dat Priebke gedoopt was en dat hij de sacramenten ontving, heeft deze daad ons een zware onrechtvaardigheid toegeschenen tegenover de overledene en de familie. Wij hebben een gebaar willen maken dat ook een genoegdoening was in antwoord op zulk een lichtvaardigheid.

Bijna alle media hebben vermeld dat Erich Priebke nooit berouw had gehad over de daden die hij gepleegd had tijdens de Tweede Wereldoorlog. Maar, in het bericht van de Priesterbroederschap St. Pius X is in tegendeel sprake van een katholiek, die gestorven is na zich verzoend te hebben met God. Kunt u ons zeggen wat er werkelijk waar is?

Het schijnt dat bepaalde media de wil hebben om de haat te cultiveren en zich het recht aanmatigen te beoordelen, wie vergeven kan worden en wie niet, en zo wetten opleggen aan de Kerk om hun criteria voor te schrijven over wie het recht heeft op een kerkelijke begrafenis en hen die zich er niet naar willen plooiën bloot te stellen aan een werkelijke medialynchpartij.

Erich Priebke, gedoopt protestant, heeft zich na de oorlog bekeerd tot de katholieke Kerk, evenals zijn echtgenote, en zij hebben hun kinderen laten dopen. In de loop van zijn leven is hij door verschillende priesters gevolgd. Tijdens zijn huisarrest heeft hij de mogelijkheid gevraagd om de H. Mis te gaan bijwonen, en die heeft hij in 2002 gekregen. Tot aan het einde van zijn leven heeft hij regelmatig de sacramenten van biecht en Eucharistie ontvangen.

Bij zijn terugkeer in Italië heeft hij, bij gelegenheid van de publieke terechtzitting voor het Militaire Tribunaal van Rome op 3 april 1996, een brief voorgelezen voor de families van de slachtoffers, waarin hij zijn diepe smart betuigde, en spijt betuigde over de afschuwelijke daad van gehoorzaamheid die hij had moeten uitvoeren in die bijzondere omstandigheden: "Ik voel in het diepst van mijn hart de behoefte mijn medeleven te betuigen voor het verdriet dat veroorzaakt is bij de ouders van de slachtoffers van de Ardeatijnse Grotten... Als gelovige heb ik dit tragische feit nooit vergeten, en voor mij is het bevel om deel te nemen aan deze daad een grote innerlijke tragedie geweest... ik denk met verering aan

de doden en ik voel me verenigd met hen die in leven zijn, om in hun verdriet te delen".

In het laatste interview dat hij in juli jl. heeft gegeven, zijn, buiten historische beschouwingen die zeker discutabel zijn, ook uiterst belangrijke morele beschouwingen te lezen. Zij gaan over een priester. Wanneer de journalist aan Priebke vraagt of hij het antisemitisme rechtvaardigt, antwoordt de laatste: "Nee (...) ik herhaal dat het antisemitisme een blinde haat is (...) als oude man die van zijn vrijheid beroofd is, heb ik de haat altijd afgewezen. Ik heb ook de mensen die mij gehaat hebben, niet willen haten. Ik spreek alleen van recht om te kritiseren en ik leg de motieven ervan uit".

Hij verwerpt de verering van het ras, omdat het "een oorzaak van onherroepelijke dwalingen" is. Over de massavernietiging verklaart hij: "Mijn standpunt is om onherroepelijk de feiten van dit type te veroordelen. Alle daden van blind geweld tegen gemeenschappen, zonder rekening te houden met de wezenlijke individuele verantwoordelijkheden, zijn voor mij onaanvaardbaar, en zijn absoluut te veroordelen".

Ik zie niet op welke titel de eerlijkheid van deze woorden te betwijfelen zijn.

(...)

Was Priebke een gelovige van de Priesterbroederschap St. Pius X, of bezocht hij ten minste haar kapellen van tijd tot tijd?

Nee, ik heb hem nooit ontmoet en hij heeft nooit de Priesterbroederschap St. Pius X bezocht. Ik had gelezen, dat hij gedoopt was en dat hij de toestemming had gekregen om het huisarrest te verlaten om naar de H. Mis te gaan. Ik wist dat hij regelmatig gevolgd was door een priester.

(...)

Hoe hebt u deze middag ervaren in uw gemeenschap?

Op deze begrafenisdag hebben wij helaas manifestaties van ongegronde haat meegemaakt, zoals het bestormen van de begrafenisstoet, met spuwen en trappen, alles onder het toezien van een burgemeester die zijn driekleurige sjerp droeg! Ik was verbijsterd toen ik een spandoek zag, dat de betogers droegen, waarop stond: "De Eeuwige Vader kan je misschien vergeven hebben, maar wij niet." Deze begrafenis is de gelegenheid geweest voor een confrontatie tussen twee tegengestelde doctrines: tussen, enerzijds, de leer van Jezus Christus en van de Kerk, die ligt tussen de Barmhartigheid en de Vergeving, en anderzijds, ideologieën die weten te vergeven en het niet willen. De onwankelbare wet van de Liefde en de Naastenliefde tegen de wet van de haat, van de wraak, die "oog om oog, tand om tand" aanhangen. Wat wij ons voornemen – onwaardig – te volgen, is de Wet van Christus, en wij staan heel ver af van al die ideologische polemieken.

(...)

Bronnen: District van Italië / LPL

Caritas ter ondersteuning van de Spanjaarden

In een achtste rapport over de maatschappelijke realiteit, stelt Caritas Espagne de verlaging van het gemiddelde inkomen op de voorgrond, "dat speciaal de meest kwetsbare personen en gezinnen raakt", en de omstandigheden van uiterste armoede (met minder dan € 307 per maand) die

“drie miljoen personen raakt, wat het dubbele aantal is van hen die vóór de crisis in deze omstandigheid waren”.

“Hoewel de eerste effecten van de economische crisis getemperd zijn door de effecten van werkeloosheidsuitkering en de ondersteuning van gezinnen, hebben de vermindering van de economische hulp, de verlenging van de werkeloosheidsomstandigheden, de politiek van aanpassing en de financiële slagen, gekoppeld aan de gezinsmoeilijkheden, een vruchtbare grond geschapen voor het aan de dag treden van een tweede golf van verarming en maatschappelijke uitsluiting”, waarschuwt Caritas dat, sinds het begin van de crisis, het aantal geholpen personen en het volume van de hulpmiddelen die besteed worden aan de directe financiële hulp aan gezinnen, verdrievoudigd heeft gezien. In 2012 heeft Caritas zo 5 miljoen personen geholpen, van wie bijna 2 miljoen in Spanje zelf.

Bronnen: *La Croix / Cathobel*

De tien geboden voor leken

“We moeten het zo snel mogelijk eens worden over de gemeenschappelijke waarden in alle godsdiensten, een soort Tien Geboden voor leken waarop wij de wereld van morgen zullen bouwen”, heeft de vroegere Poolse president, Lech Walesa, verklaard tijdens een toespraak bij de feestelijke opening van de dertiende top die, op maandag 21 oktober, de winnaars van de Nobelprijs van de vrede in Warschau samenbracht. Onder de deelnemers aan deze top worden met name vermeld: de Iraanse advocate Shirin Ebadi, de dalai lama en de Ierse Betty Williams. De vroegere Sovjet-leider Mikhaïl Gorbachow, initiatiefnemer van de toppen van de Nobelprijs van de vrede in 2000, is uiteindelijk niet naar Warschau gekomen.

Bronnen: *AL / France 24 / Cathobel*

De heiligverklaring van Vaticanum II

“Negen jaar na zijn dood, na een uitzonderlijk snel proces, zal Johannes Paulus II op 27 april 2014 heilig verklaard worden, met Johannes XXIII die zal profiteren van een dispensatie van wonderen om een gezamenlijke heiligverklaring mogelijk te maken. Waarom deze snelle procedure en deze wil om de twee pausen in eenzelfde ceremonie bijeen te brengen? Omdat, zoals kardinaal Paul Poupard, oud-voorzitter van de Pauselijke Raad voor de Cultuur het heeft uitgelegd op van Radio Vaticano, het Tweede Vaticaans Concilie beschouwd moet worden als een kompas waarvan de richting gevolgd moet worden, in getrouwheid aan de inspiratie van zijn initiatiefnemer, Johannes XXIII, en in de lijn van de toepassing die Johannes Paulus II er standvastig van bracht, tijdens zijn pontificaat”.

Bron: *Abbé Alain Lorans (DICI)*

Islamitische theologie op de UCL

De “katholieke” Universiteit van Leuven zal vanaf het begin van het cursusjaar 2014 een keuzevak “islamitische theologie” aanbieden. Dat heeft op 12 juli 2013 de minister van de jeugd en het onderwijs, Pascal Smet, in het Vlaamse dagblad *De Morgen* aangegeven. De gediplomeerden zullen toegang kunnen hebben tot posten van islamitische aalmoezenier of raadsman. Het Belgische programma gaat uit van model-

len die bestaan bij de Vrije Universiteit in Amsterdam en in Duitsland.

Bronnen: *Apic / La Croix / DICI*

Brunei voert de Sharia in

Brunei, een klein, zeer rijk sultanaat dat zich bevindt op het eiland Borneo, is het eerste land van Zuidwest-Azië dat de Sharia (islamitische strafwet) invoert. (In Indonesië, grootste islamitische land ter wereld, heeft alleen de autonome provincie Atjeh, op het eiland Sumatra, de islamitische wet ingevoerd).

De sultan Hassanal Bolkiah, één van de meest gefortuineerde mannen ter wereld, heeft in een officiële toespraak de uitvaardiging van een nieuwe islamitische strafwet aangekondigd, die progressief van kracht zal worden in de komende zes maanden.

De nieuwe wetgeving, die in principe slechts zal worden toegepast op mohammedanen, voorziet de amputatie van ledematen voor de dieven, de geseling voor abortus of voor consumptie van alcohol, en ook de steniging bij overspel.

De inwoners van het sultanaat Brunei, die iets meer dan 400.000 tellen, zijn voor twee derde mohammedaan, met een sterke boeddhistische (13%) en christelijke (10%) tegenwoordigheid.

Bronnen: *AFP / La Libre*

De schoonheid van de moed

Megan Lynne Young, Filippijnse van 23 jaar, heeft moedig de katholieke moraal verdedigd op de televisie ABS-CBN, op 28 augustus jl.

Aan welke soort schoonheid geeft u de voorkeur?

Die van een ongeborn kind. Ik ben tegen abortus, ik geloof in de onthouding voor het huwelijk, en ik zie dit laatste als een onscheidbare vereniging voor het hele leven.

Toen haar werd gevraagd of zij aanhangster was van de anticonceptie, was haar antwoord duidelijk:

Aan iets dergelijks doe ik niet mee. De seks is gereserveerd voor het huwelijk. Zo zijn mijn overtuigingen.

Op de vraag: hoe kan een prachtig meisje geen seksuele relaties hebben? Heeft het antwoord snel geklonken:

Op dit soort vragen hoef ik niet te antwoorden. Van iemand die probeert je ertoe te brengen, neem je afstand. Want de persoon die je dat voorstelt, verdient je gezelschap minder dan de minste relatie. Als echter een jongen dit offer brengt, betekent dit veel.

Deze serie “politiek incorrecte” verklaringen heeft deze jonge vrouw niet verhinderd op 22 september jl. op Bali, in Indonesië, tot Miss Wereld gekroond te worden.

Bron: *Jean-Pierre Dickès (Médias-Presse-Info)*

Kroniek van het district

Augustus - oktober 2013

Maandag 19 augustus

In Gerwen worden twee harten in de echt verbonden door het H. Sacrament van het Huwelijk.

Zaterdag 24 augustus

Begin van de werken in de ontvangkamer van nr. 41 (het huis van de priesters in Brussel), dat er weer verjongd uitziet. Weer een huwelijk in de St. Jozefkerk te Brussel! Moge God al onze nieuwe gezinnen zegenen.

24 – 25 augustus

Een goede opkomst, doorzettingsvermogen, saamhorigheid en dus een goede sfeer kenmerkten de bedevaart te voet van Gorcum naar Brielle, die ons dit jaar het belangrijkste in ons leven te overwegen gaf: onze groei in liefde en volmaaktheid, ook wij moeten heiligen worden. Naast alle genaden die we mochten ontvangen, was ook het goede weer een zegen!

Dinsdag 27 augustus

Begin van het eerste deel van de renovatiewerken van de St. Jozefkerk te Brussel, dat iets meer dan anderhalve maand zal duren.

Wij veranderen vandaag ook van organist: Mej. Aude Rambure (die orgel en klavecimbel gestudeerd heeft aan het Conservatorium) en de zusters organisten van de priorij zullen voortaan de Hoogmis op zondag begeleiden en het grote orgel bespelen.

Woensdag 28 augustus

De geestelijkheid van het district doet een uitstap naar Houthem in Nederlands Limburg, vanwege de H. Kluizenaar Gerlach die daar in de 12e eeuw leefde. Zij bezoeken ook Valkenburg, waar ze een rondleiding krijgen in de bezienswaardige parochiekerk.

Deze dagen is eerwaarde Wegner op doorreis in het district, in Gerwen en Brussel.

1 – 3 september

Komst van de E.H. Fringeli naar Brussel om de fakkel van heel de boekhouding van Brussel over te dragen aan de E.H. Wailliez

Maandag 2 september

Op deze dag van het begin van het schooljaar ontvangt de school Notre-Dame de la Sainte-Espérance te Brussel 47 kinderen.

Dinsdag 3 september

Het nieuwe schooljaar is begonnen en de Pius X school te Antwerpen telt nog steeds 5 leerlingen, twee zijn eraf en twee erbij gekomen. Vandaag, op het feest van de patroon, is er een schooluitstap naar Bokrijk. De kinderen en leraren beleven er een gedenkwaardige dag, waarbij zij zelf in een school uit 1913 een les mogen meemaken!

Vrijdag 6 september

Voor de eerste maal in onze nieuwe kapel te Leiden geven twee jonge mensen elkaar voor het altaar het jawoord. Een goed begin is het halve werk!

Maandag 9 september

Na de Mis van de Heilige Geest nemen er 12 kinderen weer plaats in de banken van de Frère Mutien-Marie school in Namen.

9 – 14 september

Negen personen volgen de Mariale retraite in de Hemelsstraat. We krijgen enthousiaste reacties van enkelen die voor het eerst bij ons een retraite volgen!

Vrijdag 13 september

Het beloofde in Gerwen verder een rustige avond te worden, voorafgaand aan het feest Kruisverheffing, totdat die hoop tegen half tien totaal tenietgedaan werd door het spontaan uiteenvallen van een reusachtige kastanjeboom op het Heuvelplein achter de priorij bij bijna geen wind en nauwelijks regen. Eerwaarde C. de Beer, op dat moment in de keuken, werd door het bijzonder fenomeen met enorm geraas opgeschrikt en zag door het venster dat nog slechts de helft van de sierlijke kroon overeind stond. De politie en brandweer waren snel ter plaatse, want er was een gevaarlijke situatie ontstaan, daar de andere helft ook op vallen stond. Er kwam daarom ook een houthakkersbedrijf aan te pas, dat tegen een uur 's nachts pas klaar was met het overwerk. De kastanjeboom is op een stil moment gevallen, en er is slechts geringe schade ontstaan. De ramp zou niet te overzien zijn geweest als dit gebeurd zou zijn, terwijl kinderen kastanjes aan het rapen waren, of gedurende de laatste plaatselijke rommelmarkt op 25 augustus 2013. Tijdens de Kruisdagen voor Hemelvaart houden wij processie en bidden de Litanie van Alle Heiligen, waarbij de tuin gezegend wordt. We vragen dan in het bijzonder tegen alle mogelijk onheil beschermd te worden. Gespaard voor groter onheil zijn we nu zeker en daarvoor moeten we God danken! De zegen van het Kruis heeft ons beschermd!

Zaterdag 14 september

Ondanks de dreigende regen wordt het toch een droge, aangename voetbalmiddag in Bonheiden. Het voetbaltoernooi van het district wordt gewonnen door Brussel I, nipt tweede wordt Antwerpen en de derde plaats gaat naar de 'Zwarte Panters' gevormd uit sommigen uit Antwerpen en

Gerwen. Helaas is de groep uit Leiden niet met een ploeg vertegenwoordigd.

Zondag 15 september

Wij hebben nu de bevestiging dat we, dit jaar, geen vervanging zullen krijgen van de 4de priester in Brussel. Bij gevolg reorganiseren we het apostolaat, en helpen we elkaar.

Zaterdag 21 september

"Café-philo" in de St. Jozefkerk te Brussel, met een vijftiental jongeren, over het – zeker actuele – thema van de rechtvaardige oorlog. De E. H. Wailliez geeft een kleine uiteenzetting over de kwestie, volgens de H. Thomas van Aquino, gevolgd door vragen en een vrije discussie.

Dinsdag 24 september

De relieken van de echtgenoten Martin (ouders van de H. Theresia van het Kind Jezus) zijn op doorreis in Brussel, in de kerk van de Karmel. Wij krijgen een gelegenheid van een uur om er een gemediteerd rozenhoedje te komen bidden,

de E.H. Challan Belval, de gemeenschap van de zusters en de ouders van de leerlingen van de school.

Zaterdag 28 september

De heer Richard Vivane beëindigt het schilderwerk van de ingang van de kapel van de priorij. Precies op tijd om ons in staat te stellen een mooi schilderij van de H. Michaël op te hangen, patroon van de stad Brussel, van wie wij de eerste vespers zingen.

Zondag 29 september

In onze kapel te Leiden kreeg de viering van het feest van de H. Aartsengel Michaël extra accent door enerzijds de aankondiging van het intreden van de Nederlander de Hr. Edmund Lodewijks in ons seminarie te Winona (VS) en anderzijds door een H. Doopsel in de namiddag!

Broeder René Maria gaat naar Zaitzkofen, waar alle broeders bijeenkomen. Op zaterdag 28 september worden er twee postulanten ingekleed, die hun noviciaat gaan beginnen, op het feest van St. Michaël zelf legt één broeder zijn eerste professie af, één zijn eeuwige en drie andere, onder wie Broeder René Maria, verlengen hun geloften.

Zaterdag 5 oktober

Dit jaar komen er ongeveer 250 pelgrims samen in Banneux na een tocht van 25 km met vurigheid en goed humeur. E.H. Jacqmin draagt hier een plechtige H. Mis op en legt in zijn preek uit hoe we het best Maria vereren volgens de H. Lodewijk Maria Grignon de Montfort, en hij vertelt over de werkzaamheid van de Wonderbare Medaille. Maria zij dank voor deze mooie en genaderijke dag!

Zondag 6 oktober

De Vlaamse Kermis in de tuin van de priorij in de Hemelstraat te Antwerpen die ten bate van het Pius X-schooltje wordt gehouden, trekt ook mensen van het wijkfeest in het stadspark naar ons toe. Naast de oude spelletjes, de cafetaria met o.a. hamburgers en pannenkoeken en de kleine rommelmarkt wordt er ook een boeren tegen boerinnenspel gespeeld, natuurlijk in de oude klederdracht. Op het einde van de dag wordt de opbrengst geteld, deze blijkt ongeveer 1000,- Euro te zijn. Hartelijk dank aan alle helpers en bezoekers!

Woensdag 9 oktober

De Nederlandstalige priesters en de broeder doen een uitstap naar het historische Tongeren (B), waar zij eerst de basiliek van O.L. Vrouw, Oorzaak van onze Blijdschap en daarna het Gallo-Romeins museum bezochten.

Zondag 13 oktober

Toewijding van de geloofsgemeenschap, van de kerk in Gerwen en van de kapel in Leiden aan het Onbevlekt Hart van Maria. Op 2 oktober werd daartoe een beeld van O.L.V. van Banneux voor de ingang van de priorij in Gerwen opgesteld en vandaag ingezegend. Parochiefeest in Leiden. De Hoogmis ter ere van O. L. Vrouw van de H. Rozenkrans werd opgeluisterd door ons plaatselijk koor: Schola Cantorum Sanctae Ceciliae met de Missa Brevis van Haydn. In de namiddag werd eerst tot ieders stichting de film over Mgr. M. Lefebvre "Bisschop in de Storm" getoond. Daarna werd jong en oud gepakt door een spannende bingo (met vele prijzen) ten bate van de kapel. Dank aan God en aan allen voor deze geslaagde dag!

14 – 18 oktober

Bezoek van de E.H. Claude Pellouchoud, op doorreis, aan Brussel, die vooral de Mis van de dertigste dag komt opdragen voor de zielenrust van mevrouw Vereetbrugghen, gelovige van het eerste uur en moeder van de toegewijde en trouwe kleuteronderwijzeres.

Nederland

Gerwen: St. Clemenskerk

Priorij St. Clemens
Heuvel 23
5674 RR Nuenen
Telefoon +31 (0)40 283 45 05
H. Mis

- Zon- en feestdagen 10.30 uur
- Maandag op afkondiging
- Dinsdag, donderdag 18.30 uur
- Woensdag, vrijdag 7.15 uur
- 1e vrijdag v.d. maand 18.30 uur
- Zaterdag 8.30 uur

Leiden

Kapel O.L.V. van de Rozenkrans
Sumatrastraat 197
2315 BD Leiden
Telefoon +31 (0)40 283 45 05
H. Mis

- Zon- en feestdagen 10.30 uur
- Vrijdag 19.00 uur
- Zaterdag 9.00 uur

Kerkrade (duitstalig)

Kerk v. St. Maria zu den Engeln
Pannesheiderstraat 71
6462 EB Bleijerheide/Kerkrade
Telefoon +31 (0)45 545 33 66
H. Mis

- Zon- en feestdagen 9.30 uur

België

Antwerpen

Priorij van het Allerheiligste Sacrament
Hemelstraat 21-23
2018 Antwerpen
Telefoon +32 (0)3 229 01 80
Fax +32 (0)3 229 01 89
H. Mis:

- Zon- en feestdagen 7.30 uur
10.00 uur
- Maandag, dinsdag 7.00 uur
- Woensdag, donderdag 8.30 uur
- Vrijdag 18.30 uur

Gent

Sint-Amanduskapel
Kortrijksesteenweg 139
9000 Gent
Telefoon +32 (0)3 229 01 80
H. Mis

- Zon- en feestdagen 10.00 uur

Brussel

Christus Koning Priorij
Eendrachtstraat 37
1050 Brussel
Telefoon +32 (0)2 550 00 20
Fax +32 (0)2 550 00 29
H. Mis

- Zon- en feestdagen: 18.30 uur
- Door de week 7.15 uur

St. Jozefkerk
Frère - Orban Square
1040 Brussel
Telefoon +32 (0)474 860 755
H. Mis

- Zon- en feestdagen 8.00 uur
10.00 uur
- Door de week 18.00 uur

Namen

Saint-Aubain Kapel
Rue Delvaux 8
5000 Namur
Telefoon +32 (0)2 550 00 22
H. Mis

- Zon- en feetsdagen 10.30 uur
- Vrijdag 19.00 uur
- Zaterdag 10.00 uur

Quiévrain

Carmel du Sacré Coeur
16, rue des Wagnons
7380 Quiévrain
Telefoon (Carmel) +32 (0)65 45 79 22
(Aalmoezenier) +32 (0)65 45 81 65
H. Mis

- Zon- en feestdagen 7.45 uur
10.15 uur
- Door de week 8.00 uur

Steffeshausen (duitstalig)

Herz-Jesu-Kirche
Steffeshausen 5
4790 Burg Reuland
Telefoon +49 (0)80 42 03 16
H. Mis

- Zon- en feestdagen 9.00 uur

Luxemburg

Livange

Hotel Ibis
Rue de Turi
2278 Livange
Telefoon +352 (0)6 21 35 68 52
H. Mis

- Zon- en feestdagen 17.30 uur

Uitgever:

Priesterbroederschap St. Pius X

Redactie:

Eerwaarde B. Wailliez
Christus Koning Priorij
Eendrachtstraat 37
1050 Brussel
Telefoon +32 (0)2 550 00 20
E-mail district@stpius.nl

Giften ter ondersteuning

Uw giften ter ondersteuning van ons werk zijn zeer welkom: ze vormen de enige financiële steun voor het apostolaat van de Priesterbroederschap St. Pius X.

Gebruik daarvoor a.u.b. de hierbij ingesloten acceptgirokaart of overschrijvingsformulier.

Voor Nederland:

Bankrekening:
IBAN NL11 INGB 0003 9907 90
BIC INGBNL2A
t.n.v.
Stichting St. Jozef
Heuvel 23
5674 RR Nuenen

Voor België:

Bankrekening:
IBAN BE20 0016 9750 5656
BIC GEBABEBB
t.n.v.
Sint Pius XVZW
Eendrachtstraat 37
1050 Brussel

U vindt ons ook op internet:

www.stpiusx.nl
www.stpiusx.be

AANKONDIGINGEN**België & Nederland**

- *Gerwen - Derde Orde FSSPX:*
zaterdag 15 februari 2014
- *Leiden - Derde Orde FSSPX:*
zaterdag 31 mei 2014
- *Gerwen - Sacramentsdag:*
zondag 22 juni 2014
- *Vlaanderen - E.K.-kamp voor jongens:*
zondag 6 juli t/m donderdag 17 juli 2014
- *Antwerpen - Geestelijke Oefeningen voor heren en dames:*
maandag 7 juli t/m zaterdag 12 juli 2014
- *Vlaanderen - E.K.-kamp voor meisjes:*
zondag 20 juli t/m donderdag 31 juli 2014
- *Antwerpen - Geestelijke Oefeningen voor heren en dames:*
maandag 18 augustus t/m zaterdag 23 augustus 2014
- *Nederland - Bedevaart Gorcum-Brielle:*
zaterdag 30 augustus t/m zondag 31 augustus 2014
info & inschrijvingen: +31 (0)40 283 45 05
- *Antwerpen - Mariale retraite voor heren en dames:*
maandag 8 september t/m zaterdag 13 september 2014

De Kruisvaarder

Tijdschrift voor kinderen

Leerrijk en geestelijk vormend met mooie verhalen.

Verschijnt tien keer per jaar (gratis). Het kan op aanvraag bij de Prioerij St. Clemens te Gerwen u toegestuurd worden.

Ondersteuning van het Eucharistisch Kruisvaarderwerk is welkom.

2 Editorial

MGR. LEFEBVRE

3 Brief voor vrienden en wel-doeners

DOSSIER

6 Oordeel over de liturgische hervorming

8 De inzet van het paasmysterie

10 De onmetelijke waarde van het sacramentele offer

HOMILIE

12 Het kruisoffer van Onze Heer Jezus Christus

ENKELE GEDACHTEN

13 Een bisschop keert terug naar de Mis van altijd

GETUIGENIS

14 Pater Calmel en de H. Mis

CRISIS IN DE KERK

16 Is de nieuwe mis geldig?

LITURGIE

20 Gebeden aan de voet van het altaar (VII) - Vergelijking met andere riten

24 Nieuws uit de Kerk en de wereld

28 Kroniek van het district

31 Miscentra

32 Aankondingen / Inhoud